

HØR GODT EFTER!

DEL 1

KORTLÆGNING AF
KOMMUNAL BØRNE-
INDDRAGELSE (2021)

KORTLÆGNING

OXFORD
RESEARCH

HØR GODT EFTER!

DEL 1

**Kortlægning af kommunal
børneinddragelse (2021)**

Udarbejdet af Oxford Research
på opdrag af Børnerådet

Grafisk design

Peter Waldorph

Foto

Jonas Normann

Alle fotos er modelfotos.

Tryk

Rosendahls

ISBN: 978-87-90946-65-4

1. oplag, maj 2021

Børnerådet

Børnerådet

Hovedgaden 12, 1D-E

7190 Billund

Tlf. 3378 3300

E-mail: brd@brd.dk

HØR GODT EFTER!

DEL 1

KORTLÆGNING AF
KOMMUNAL BØRNE-
INDDRAGELSE (2021)

Udarbejdet af Oxford Research
på opdrag af Børnerådet

Indhold

1. INDLEDNING / 10

- 1.1 Formålet med kortlægningen / 11
- 1.2 Sammenfatning af kortlægningens fund / 12
  - 1.2.1 Et kommunalpolitisk og strategisk ophæng for børneinddragelse / 12
  - 1.2.2 Kompetenceudvikling / 12
  - 1.2.3 Børn kan inddrages på forskellige niveauer / 12
  - 1.2.4 Forventninger til og motivation for børneinddragelse / 12
  - 1.2.5 Udbyttet af børneinddragelse / 12
  - 1.2.6 Kortlægningen viser fire former for børneinddragelse / 13
  - 1.2.7 Ressortområder arbejder forskelligt med børneinddragelse / 13
- 1.3 Anbefalinger til vellykket børneinddragelse / 13

2. KORTLÆGNING AF KOMMUNAL BØRNEINDDRAGELSE / 16

- 2.1 Hvordan arbejder kommunerne med børneinddragelse? / 17
  - 2.1.1 Børneinddragelse med afsæt i politik eller strategi for området / 18
  - 2.1.2 Systematikker og procedurer i forbindelse med børneinddragelse / 19
  - 2.1.3 Kompetencer til børneinddragelse / 19
  - 2.1.4 Børneinddragelse på forskellige niveauer / 20
  - 2.1.5 Opfølgning over for involverede børn / 21
- 2.2 Hvorfor børneinddragelse? / 22
  - 2.2.1 Formålet med børneinddragelse / 22
  - 2.2.2 Hvor er børneinddragelse mest relevant? / 23
- 2.3 Udbyttet af børneinddragelse / 24
  - 2.3.1 Anvendelsen af børns input / 24
  - 2.3.2 Udbyttet af børneinddragelse / 25
- 2.4 Erfaringer med børneinddragelse på de enkelte ressortområder / 26
- 2.5 Kortlægningen af det enkelte ressortområde kan læses i bilag 1. / 26
  - 2.5.1 Beskrivelse af de fire former for børneinddragelse / 26
  - 2.5.2 Børn som informanter / 27
  - 2.5.3 Børn som rådgivere / 28
  - 2.5.4 Børn som politikudviklere / 28
  - 2.5.5 Børn som praksisudviklere / 28
  - 2.5.6 De forskellige ressortområder bruger forskellige former for børneinddragelse / 29

3. FAKTORER FOR VELLYKKET BØRNEINDDRAGELSE / 32

- 3.1.1 Politisk fokus og fælles strategi for børneinddragelse / 33

3.1.2 Metoder, værktøjer og kompetenceudvikling / 34

3.1.3 Børneinddragelse på forskellige måder / 34

4. METODE OG DATAGRUNDLAG / 36

4.1 Spørgeskemaundersøgelse I / 37

4.2 Spørgeskemaundersøgelse II / 38

4.3 Good-practice-cases / 39

4.4 Indsamling af nordiske erfaringer / 40

BILAG 1:

KORTLÆGNING AF BØRNEINDDRAGELSE PÅ RESSORTOMRÅDER / 42

Dagtilbuds- og skoleområdet / 43

Socialområdet / 46

Kultur- og fritidsområdet / 49

Sundhedsområdet / 52

BILAG 2:

NORDISKE ERFARINGER MED BØRNEINDDRAGELSE / 56

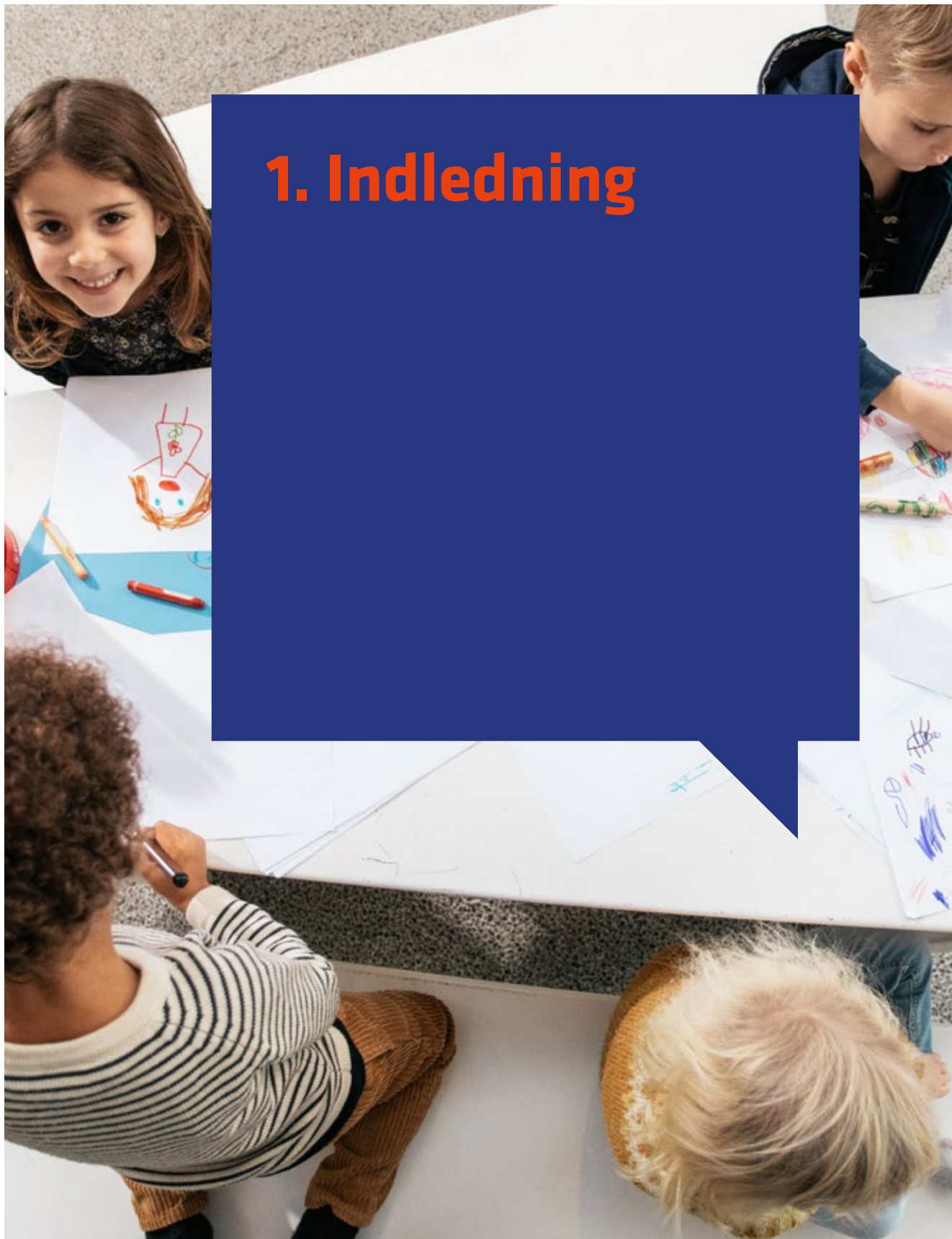
Mandat via nationalt fokus på børneinddragelse / 57

Understøttende lovgivning / 57

Kompetenceudvikling af offentligt ansatte / 58

Modeller for systematisk arbejde med børneinddragelse / 58

1. Indledning

FN's Børnekonvention foreskriver, at børn skal have indflydelse på deres liv og hverdag. Derfor har kommunerne en vigtig opgave med at understøtte, at børn i videst muligt omfang bliver inddraget på de arenaer, der har betydning for børnene. Det er i forbindelse med børnenes læring, fritidsliv, sociale forhold og sundhed. Med børneinddragelse klædes børn på til at blive fremtidens samfundsborgere, og kommunen får, gennem aktiv børneinddragelse, et bedre beslutningsgrundlag samt input til at højne kvaliteten af kerneydelser, indsatser mv.

Børneinddragelse er at inddrage børns egne artikulerede holdninger, oplevelser og ønsker i såvel individuelle forhold som kollektive demokratiske processer. At inddrage børn betyder, at de bliver set, mødt, forstået og spejlet, og det omsættes til nye perspektiver på og konkret viden om fx kommunale praksisser, der har betydning for børn. Formålet med reel børneinddragelse er at blive klogere gennem samspillet med børnene, at lytte til dem og handle på den baggrund. (Børnerådet)

Til trods for at kommunen er en arena, som har afgørende betydning for børns og unges nærmiljø og hverdag, og hvor det derfor vil være værdifuldt med inddragelse, mangler der fokus på området. Mange kommuner har ikke en overordnet strategi for børneinddragelse, og der findes ikke på nuværende tidspunkt et samlet overblik over kommunernes arbejde på området. Samtidig vidner nærværende kortlægning om, at der er stor variation med hensyn til, hvordan de enkelte kommuner arbejder med børneinddragelse.

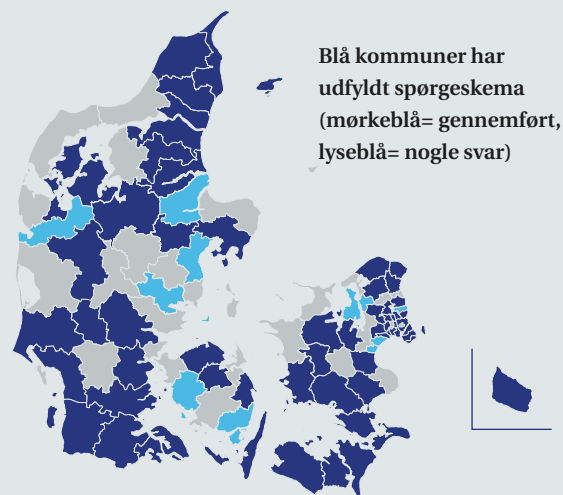
1.1 FORMÅLET MED KORTLÆGNINGEN

Formålet med kortlægningen er at afdække, i hvilken grad og hvordan kommuner arbejder med ikke-lovbunden børneinddragelse. Ikke-lovbunden børneinddragelse er den form for børneinddragelse, som kommunerne ikke rent lovmæssigt er forpligtet til at gennemføre. Kortlægningen afdækker kommuners politikker, konkrete handlinger og udbytte af børneinddragelse og beskriver nogle "good practice"-eksempler på udvalgte kommuners og institutioners børneinddragelse. Med kortlægningen identificeres endvidere forskellige former for børneinddragelse, som kan bidrage til et fælles sprog for, hvilke former børneinddragelse kan have. I dag taler man om børneinddragelse på mange forskellige niveauer på én gang – inddragelse af det enkelte barn i børnesager, høring af grupper af børn om deres syn på kommunens politik, formelle fora for børn osv. Kortlægningen giver en oversigt over, hvilke forskellige former for ikke-lovbunden børneinddragelse der findes, og hvad de forskellige former er karakteriseret ved. Herefter benævnes ikke-lovbunden børneinddragelse blot som børneinddragelse i rapporten.

Parallelt med afdækningen af dansk praksis indhentes erfaringer og eksempler fra Norge og Sverige. Her har man i mange år arbejdet systematisk med børneinddragelse i kommunerne i forbindelse med inkorporering af Børnekonventionen i lovgivningen. Deres erfaringer og viden er vigtig for at kunne stille konkrete og velunderbyggede forslag om nye tiltag, der kan forbedre eksisterende tilgange i danske kommuner.

DATAGRUNDLAG

Kortlægningen baserer sig på svar fra 66 af de 98 danske kommuner. De 66 kommuner udgør et bredt udsnit i forhold til både geografi og størrelse. Det er repræsentanter fra kommunens børne- og ungeområde, der har deltaget i en spørgeskemaundersøgelse. Repræsentanterne er enten direktøren for børne- og ungeområdet, en chef på området eller en fagkonsulent. Derudover har repræsentanter fra ressortområderne dagtilbud og skole, kultur og fritid, social samt sundhed besvaret et spørgeskema om børneinddragelse på det givne ressortområde. Det er i visse situationer den samme person, der svarer for børne- og ungeområdet samt dagtilbuds- og skoleområdet. Kortlægningen baserer sig endvidere på kvalitative interviews i forbindelse med gennemførelse af casestudier om gode eksempler på børneinddragelse. Læs mere i kapitel 5.

Blå kommuner har udfyldt spørgeskema (mørkeblå= gennemført, lyseblå= nogle svar)

Med denne kortlægning tages således et skridt i retning af at sætte børneinddragelse højere på den kommunalpolitiske dagsorden og aktivt at understøtte og bidrage til en mere kvalificeret praksis i kommunerne.

1.2 SAMMENFATNING AF KORTLÆGNINGENS FUND

Kortlægningen giver først og fremmest en række konkrete råd til kommuner, der arbejder med børneinddragelse. Disse er beskrevet og udfoldet nedenfor og baserer sig på den samlede kortlægnings fund fra danske, svenske og norske kommuner, som er belyst i kapitel 2. Nærværende afsnit beskriver også fire former for børneinddragelse, der er identificeret via kortlægningen, samt faktorer, der hhv. fremmer og hæmmer arbejdet med børneinddragelse i kommuner.

1.2.1 Et kommunalpolitisk og strategisk ophæng for børneinddragelse

Kortlægningen viser, at det er de færreste af de deltagende kommuner, som har en selvstændig, fokuseret kommunal politik eller strategi for børneinddragelse. Dog har 8 ud af 10 deltagende kommuner indtænkt børneinddragelse som en del af andre politikker og strategier på kommunens forskellige ressortområder. Kortlægningen viser samtidig, at der er tegn på, at de kommuner, som har et stærkt politisk mandat og en strategi for arbejdet med børneinddragelse, har de bedste rammer for arbejdet samt de bedste muligheder for at lykkes med børneinddragelse. Politisk, strategisk og ledelsesmæssig opbakning har positiv indflydelse på organiseringen af arbejdet med børneinddragelse, og herigennem understøtter man, at kommunen på forskellige niveauer opbygger en kultur og et fælles sprog i forbindelse med arbejdet med børneinddragelse og herunder skaber praksisser, systematikker og procedurer for børneinddragelse.

1.2.2 Kompetenceudvikling

Kortlægningen viser, at det er under halvdelen af de deltagende kommuner, der inden for de sidste to år har gennemført kompetenceudvikling med fokus på børneinddragelse. En barriere for at arbejde med børneinddragelse er ifølge de deltagende kommuner, at medarbejdere i kommunens forvaltninger, institutioner og tilbud mangler de fornødne kompetencer, metoder og værktøjer til børneinddragelse. Med kompetenceudvikling følger også opbygningen af et fælles organisatorisk sprog om den konkrete praksis med børneinddragelse. Kortlægningen viser, at et hensigtsmæssigt greb i forhold til, hvordan kommuner kan styrke medarbejdernes

kompetencer på området, kan være at opkvalificere en eller flere medarbejdere i kommunen, hvis ansvar det er at arbejde med og fremme børneinddragelse.

1.2.3 Børn kan inddrages på forskellige niveauer

Kortlægningen viser, at børn kan inddrages på forskellige niveauer. Det kan være på kommunalpolitisk niveau via fx et børne- og ungeråd, der giver input til politikudvikling. Det kan også være ude i konkrete tilbud eller på institutioner, hvor børnene inddrages i beslutninger om valg af aktiviteter, indsats mv. Kortlægningen viser, at cirka halvdelen af kommunerne har et børne- og ungeråd. Her giver børnene input til politikudvikling, indsatsområder mv., hvor målgruppen i større eller mindre grad er børn og unge. Det kunne fx være input og inspiration til kultur- og fritidsområdet. Børn inddrages ofte på praktisk og/eller lokalt niveau, fx gennem demokratisk indflydelse på deres skole eller i forbindelse med konkrete projekter, som skal startes op eller evalueres.

1.2.4 Forventninger til og motivation for børneinddragelse

De deltagende kommuner har store forventninger til, hvilket udbyttet børneinddragelse kan give. Kommunerne fremhæver, at børneinddragelse forventes at medføre et mere oplyst beslutningsgrundlag, og at inddragelsen kan skabe mere borgernære og målrettede kerneydelser.

Kortlægningen viser endvidere, at den primære målsætning og motivation bag kommunernes børneinddragelse er hhv. at fremme kvaliteten af kommunens kerneydelser, at give børn og unge en stemme og at skabe motivation og engagement hos børn i forbindelse med demokratiske processer. Derudover peger en række kommuner på, at inddragelsen styrker børnenes udvikling, selvværd og selvtilid.

1.2.5 Udbyttet af børneinddragelse

8 ud af 10 deltagende kommuner, der aktivt har arbejdet med børneinddragelse, har oplevet et positivt udbytte af børneinddragelse. Udbyttet har fx været, at man har fået et mere oplyst beslutningsgrundlag via et børne- og ungeråds input inden en igangsættelse af et initiativ på børne- og ungeområdet. 7 ud af 10 kommuner fremhæver, at de gennem børneinddragelsen fik udviklet mere målrettede kerneydelser.

Der er dog stadig en relativt stor andel af de deltagende kommuner, der ikke ved, hvorvidt de faktisk får et udbytte

af børneinddragelse. I disse kommuner indsamler man ikke erfaringer eller dokumenterer resultaterne af børneinddragelse. Særligt medarbejderne tæt på praksis har vanskeligt ved at pege på det konkrete udbytte af børneinddragelse. Kortlægningen viser endvidere, at mange af de deltagende kommuner ikke konsekvent inddrager de inputs, børnene har givet fx i forbindelse med iværksættelse af nye initiativer og indsatser. Der følges heller ikke altid op med de børn, der har været inddraget, fx ved at kommunen inviterer børnene til at se resultaterne af et projekt, som børnene har givet input til.

1.2.6 Kortlægningen viser fire former for børneinddragelse

Kortlægningen har givet anledning til at identificere fire former for børneinddragelse. De fire former er kategoriseret omkring hhv. *hvordan inddragelsen er struktureret*, (kontinuerlig inddragelse vs. ad hoc-inddragelse) og *i hvilken grad børnene har indflydelse* (stor indflydelse vs. lille indflydelse).

De fire former for børneinddragelse omfatter både kollektiv og individuel børneinddragelse. Kollektiv børneinddragelse er fx faste råd og borgerpaneler, mens individuel børneinddragelse fx er, når barnet bliver inddraget i sit eget forløb. I de fire former for inddragelse er børnene hhv.:

- Informanter (ad hoc-inddragelse og lille indflydelse)
- Rådgivere (kontinuerlig inddragelse og lille indflydelse)
- Praksisudviklere (ad hoc-inddragelse og stor indflydelse)
- Politikudviklere (kontinuerlig inddragelse og stor indflydelse)

Med disse former for børneinddragelse gives inspiration til, hvilke former for børneinddragelse man kan bruge, afhængigt af hvad man har behov for i den konkrete situation. Formerne er identificeret med henblik på at få et fælles sprog for forskellige inddragelsesformer, som kommunerne kan bruge i deres arbejde. Desuden gør inddelingen det tydeligt, hvilke muligheder og begrænsninger de forskellige inddragelsesformer rummer. Casekataloget *Hør godt efter! 17 kommunale eksempler på børneinddragelse* (Børnerådet og Oxford Research, 2021) giver en række gode eksempler på de forskellige former til inspiration.

1.2.7 Ressortområder arbejder forskelligt med børneinddragelse

Kortlægningen udfolder yderligere, hvordan man i de

deltagende kommuner arbejder med børneinddragelse på ressortområderne:

- Dagtilbuds- og skoleområdet
- Socialområdet
- Kultur- og fritidsområdet
- Sundhedsområdet

Kortlægningen af det enkelte ressortområde kan læses i bilag 1. Kortlægningen viser nogle forskelle mellem ressortområdernes arbejde med børneinddragelse og nogle særkender for hvert område.

Det er især på dagtilbuds- og skoleområdet, at man arbejder med børneinddragelse. Her har man en lang tradition for at arbejde med at inddrage børn gennem daglig medbestemmelse, elevråd mv. Gennem inddragelsen lægges vægt på, at inddragelsen skal skabe udvikling og læring for børnene, og at børn lærer at sætte ord på egne oplevelser og følelser samt at lytte til andre. På kultur- og fritidsområdet er der en tendens til, at man arbejder mere projektorienteret med børneinddragelse og i mindre grad er hægtet op på faste kommunale strategier og målsætninger. Det er det ressortområde, hvor man er mest innovativ i sin børneinddragelse og inddrager børn tidligt gennem samskabelsesprocesser.

Socialområdet er særligt kendetegnet ved, at megen børneinddragelse er lovbunden. Man har derfor opbygget strategier, interne rutiner og kompetencer i forbindelse med børneinddragelse, og børneinddragelsen handler særligt om at fremme børns selvverd og selvstændighed. Børn skal have en stemme. Omvendt er der færre erfaringer og mindre systematik forbundet med arbejdet med børneinddragelse på dette ressortområde. På sundhedsområdet er der generelt et mindre fokus på børneinddragelse i sammenligning med de øvrige tre ressortområder. De deltagende kommuner har på dette område størst erfaring med gennemgribende og systematisk udbredelse af dataindsamling blandt børn. Her kan bl.a. nævnes trivselsundersøgelser på skoler, der har til formål at følge børns trivsel og sætte trivsel og mental sundhed på agendaen på skolerne.

1.3 ANBEFALINGER TIL VELLYKKET BØRNEINDDRAGELSE

Kortlægningen fra danske, svenske og norske kommuner identificerer en række faktorer, der fremmer arbejdet med børneinddragelse. Faktorerne har betydning for,

både i hvor høj grad man som kommune arbejder med børneinddragelse, og hvorvidt kommunen indfrier de målsætninger, kommunen har opstillet for børneinddragelse.

Faktorerne er i praksis ikke klart adskilte, og ofte vil flere faktorer samtidig påvirke og fremme en kommunes arbejde med børneinddragelse. Det er netop, når en kommune sætter ind i forhold til flere af disse faktorer, at børneinddragelsen understøttes og fremmes i kommunen. Det kan konstateres, at børneinddragelsen for alvor får en positiv betydning for kommunens arbejde i de kommuner, hvor man arbejder intentionelt og systematisk med børneinddragelse. Med kortlægningens fund i ryggen peges på følgende konklusioner og anbefalinger til kommuner, der ønsker at arbejde succesfuldt med børneinddragelse:

- Vellykket børneinddragelse i kommunen bør have et politisk, strategisk og ledelsesmæssigt ophæng. Et politisk mandat og ledelsesmæssigt fokus på og prioritering af børneinddragelse skaber grobund for udvikling af kultur, fælles sprog, praksisser og rutiner i forbindelse med arbejdet med børneinddragelse.
- Faglige kompetencer styrker børneinddragelse, og kommunen bør derfor arbejde med kompetenceudvikling, hvor medarbejderne får konkrete metoder og værktøjer til at arbejde med børneinddragelse. Det handler både om at have høj faglighed og om kompetencer inden for systematik, processer og ledelse.
- Der er ikke kun én vej til succesfuld børneinddragelse, og man bør derfor altid overveje formålet og målsætningerne for arbejdet med børneinddragelse, inden man tilrettelægger inddragelsen. Børn kan inddrages som informanter, rådgivere samt udviklere af praksis og politik på børne- og ungeområdet og på forskellige ressortområder, hvor børns perspektiver og inputs er vigtige.

2. Kortlægning af kommunal børneinddragelse

Dette kapitel viser fundene fra kortlægningen af kommunernes børneinddragelse. Formålet med kortlægningen er at afdække, *i hvilken grad* kommunerne arbejder med børneinddragelse, *hvordan* kommunerne arbejder med børneinddragelse, *hvorfor* kommunerne arbejder med børneinddragelse, og *hvilket* udbytte kommunerne oplever at få af børneinddragelsen.

Kortlægningen baserer sig på svar fra 66 af 98 kommuner. Det er repræsentanter fra kommunens børne- og ungeområde, der har deltaget i en spørgeskemaundersøgelse. Repræsentanterne er enten direktøren for børne- og ungeområdet, en chef på området eller en fagkonsulent. Derudover har repræsentanter fra ressortområderne dagtilbud og skole, kultur og fritid, social samt sundhed besvaret et spørgeskema om børneinddragelse på det givne ressortområde. Det er i visse situationer den samme person, der svarer for børne- og ungeområdet samt dagtilbuds- og skoleområdet. Kortlægningen suppleres med kvalitative uddrag fra interviews i forbindelse med gennemførelse af casestudier om gode eksempler på børneinddragelse. Datagrundlag og metode udfoldes yderligere i kapitel 4.

2.1 HVORDAN ARBEJDER KOMMUNERNE MED BØRNEINDDRAGELSE?

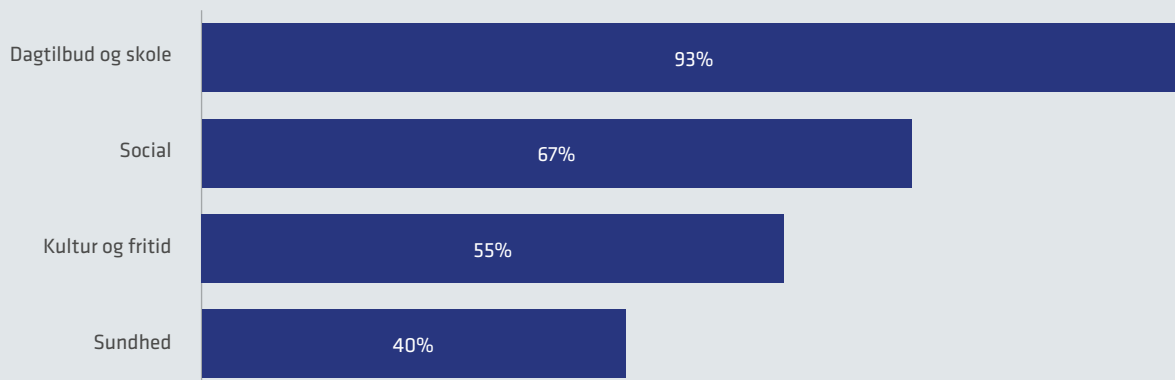
Følgende afsnit belyser, i hvilken grad og hvordan kommunerne arbejder med børneinddragelse. Størstedelen af

de deltagende kommuner oplyser, at de arbejder med børneinddragelse i kommunen. Det er dog forskelligt, i hvilken grad man inden for de forskellige ressortområder i kommunen arbejder med børneinddragelse. Mens der inden for fx dagtilbuds- og skoleområdet er tradition for børneinddragelse med systematiske procedurer og arbejdsgange, er arbejdet med børneinddragelse på andre ressortområder som fx sundhedsområdet kendetegnet ved at være mere ad hoc-præget.

Som det fremgår af figur 2.1, arbejder størstedelen af kommunerne med børneinddragelse på dagtilbuds- og skoleområdet. Børn og unge er den primære målgruppe på dagtilbuds- og skoleområdet, og børn er traditionelt blevet inddraget på både på lokalt niveau (i de enkelte dagtilbud og skoler) gennem eksempelvis elevråd samt på kommunalt niveau og forvaltningsniveau gennem børne- og ungeråd. Herudover arbejder næsten 7 ud af 10 kommuner med børneinddragelse på socialområdet. Her findes en lang række tiltag til at sikre den lovbundne børneinddragelse på socialområdet, hvilke ligeledes påvirker kommunens fokus på og arbejde med børneinddragelse på området.

Det fremgår også af figuren, at lidt over halvdelen af de deltagende kommuner arbejder med børneinddragelse på kultur- og fritidsområdet, mens det samme gør sig gældende for 4 ud af 10 kommuner på sundhedsområdet.

FIGUR 2.1 ARBEJDER MED BØRNEINDDRAGELSE I KOMMUNEN – FORDELT PÅ RESSORTOMRÅDER

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens børne- og ungeområde har besvaret spørgeskemaet. Det er enten en direktør, en leder eller en fagkonsulent. N = 66. Figuren viser andelen, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til spørgsmålet om, hvorvidt man arbejder med børneinddragelse på de enkelte ressortområder.

Vi kan i den forbindelse se af vores kortlægning, at der i mindre grad findes konkrete strategier og målsætninger for børneinddragelse på kultur- og fritidsområdet. Omvendt arbejdes der i højere grad med nye initiver og projekter, hvor børn og unge inddrages gennem foreninger og på lokalt niveau. Børn og unge er ikke den primære målgruppe for arbejdet på sundhedsområdet, og arbejdet med inddragelsen af børn og unge sker derfor i mindre grad i sammenligning med de øvrige ressortområder. Kommunernes arbejde med børneinddragelse på de fire ressortområder er uddybet senere i kapitlet.

2.1.1 Børneinddragelse med afsæt i politik eller strategi for området

Politisk opbakning og konkrete strategier og målsætninger for børneinddragelse styrker prioriteringen af kommunens arbejde med inddragelse af børn. En politisk og ledelsesmæssig opbakning giver grobund for at opbygge systematikker og praksisser for børneinddragelse og legitimere, at kommunens medarbejdere afsætter tid og ressourcer til børneinddragelse.

Kortlægningen viser, at omkring 8 ud af 10 deltagende kommuner har fokus på børneinddragelse i forskellige politikker og strategier (se figur 2.2). Enkelte kommuner har en selvstændig politik eller strategi for børneinddragelse.

Den resterende del af de deltagende kommuner har hverken en strategi eller en politik for børneinddragelse.

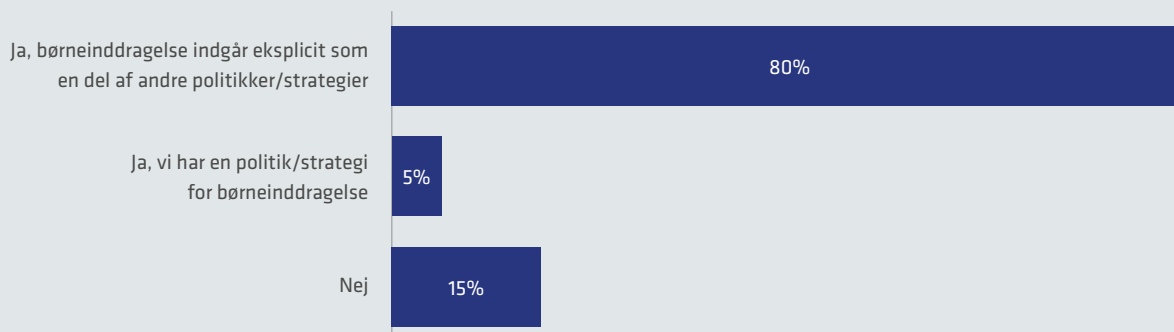
Her svarer flere dog, at de har planer om at udarbejde en politik eller en strategi for børneinddragelse. Selvom flere kommuner ikke har en politik eller en strategi for børneinddragelse, er der eksempler, hvor kommunerne arbejder i praksis med inddragelsen af børn og unge. Det betyder, at der er en generel praksis med hensyn til børneinddragelse i flere af disse kommuner, men at arbejdet ikke er hægtet op på en konkret, retningsanvisende politik eller strategi.

Kommuner, der har en politik eller en strategi for børneinddragelse, har ofte opstillet konkrete målsætninger for arbejdet med børneinddragelse (figur 2.3). Det kan fx være en målsætning om, at alle børn og unge uanset alder og forudsætninger skal opleve sig set og hørt, og at de fagprofessionelle derfor har et særligt ansvar for at se, respektere og forstå barnets og den unges perspektiv og agere derudfra. Dette er for eksempel tilfældet i Herning Kommunes strategi for udvikling af fællesskaber for børn og unge i dagtilbud, skoler og sociale institutioner, hvor barnets og den unges perspektiv er et ud af fire temaer.

I tråd hermed har Gentofte Kommune i samarbejde med børn og unge udviklet EN UNG POLITIK under overskriften "Tag del"¹. Et af strategiens fem pejlemærker sætter fokus på, at de unge kommer i tale og inddrages i beslutninger, der vedrører dem. Målet er, at de unge skal opleve, at de gør en forskel.

1 [Ungepolitik – Gentofte Kommune](#)

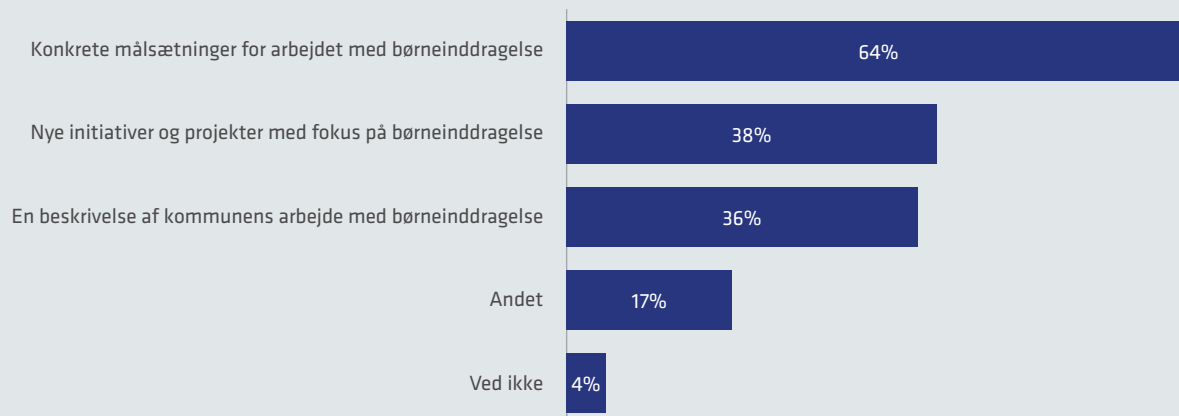
FIGUR 2.2 HAR I EN NEDSKREVET POLITIK ELLER STRATEGI FOR BØRNEINDDRAGELSE I JERES KOMMUNE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens børne- og ungeområde har besvaret spørgeskemaet. Det er enten en direktør, en leder eller en fagkonsulent. N = 66.

FIGUR 2.3 HVAD INDEHOLDER KOMMUNENS POLITIK/STRATEGI FOR BØRNEINDDRAGELSE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens børne- og ungeområde har besvaret spørgeskemaet. Det er enten en direktør, en leder eller en fagkonsulent. N = 53. Det er de af de deltagende kommuner, der har svaret, at de har en politik eller en strategi for børneinddragelse. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar.

Cirka hver tredje af de deltagende kommuner svarer, at politikken eller strategien indeholder en generel beskrivelse af kommunens arbejde med børneinddragelse samt nye initiativer og projekter med fokus på børneinddragelse. Et eksempel er ungepolitikken i Kolding Kommune, som indeholder både en konkret beskrivelse af kommunens arbejde med børne- og ungeinddragelse og beskrivelser af nye initiativer og fremadrettede handlinger på området.

Herudover nævnes desuden, at politikken eller strategien indeholder en beskrivelse af konkrete metoder eller konkrete arbejdsgange, som kommunerne bruger for at sikre, at børneperspektivet inddrages. Disse er beskrevet i sammenhæng med den vision og de intentioner, som kommunen har med børneinddragelsen.

2.1.2 Systematikker og procedurer i forbindelse med børneinddragelse

Nedskrevne procedurer, interne rutiner og værktøjer er nødvendige tiltag for at styrke planlægning og gennemførelse af børneinddragelse. Kortlægningen viser, at størstedelen af de deltagende kommuner har en eller flere interne procedurer, som kan understøtte kommunens inddragelse af børn. Det kan være værktøjer, fx en spørgeramme, som frontpersonale kan bruge ved konkret inddragelse, eller fokus på, hvorvidt det er relevant at inddrage børn ved opstart eller evaluering af et initiativ.

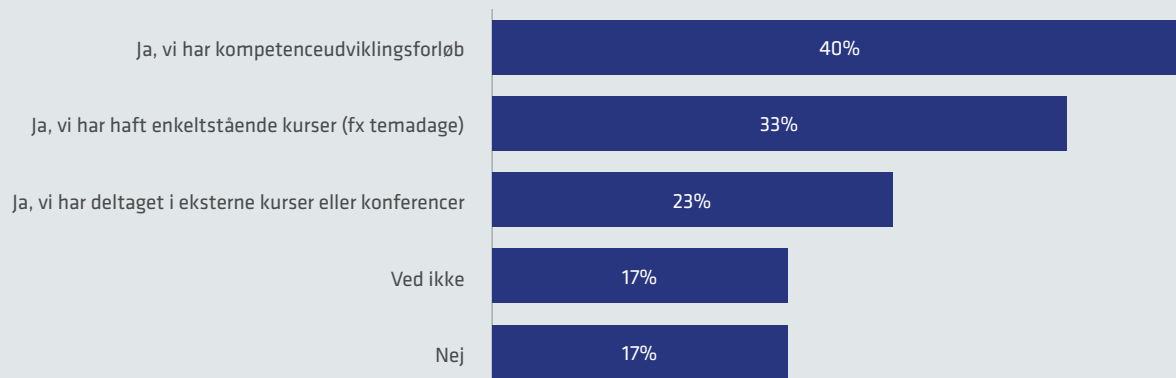
Børneinddragelse kan også være en del af introforløbet for nye medarbejdere som fast procedure. Der er dog stor variation med hensyn til kommunernes systematik og procedurer for børneinddragelse.

Eksempelvis har man i Aarhus Kommune gode erfaringer med at uddanne fx pædagoger i interviews med børn i dagligdagen, der netop understøtter børns inddragelse i beslutninger mv. Ser man på Norge og Sverige, er der flere konkrete eksempler på, hvordan kommunerne strukturerer deres arbejde med børneinddragelse. I den norske kommune Lindesnes har man fx implementeret en procedure i sagsbehandlingen, så alle medarbejdere er ansvarlige for at vurdere, om deres aktuelle sager skal sendes til kommunens børne- og ungeråd, så de kan komme med deres inputs tidligt i processen. I kommunalplanen markerer de desuden med et hjerte, når der er taget hensyn til de unges inputs.

2.1.3 Kompetencer til børneinddragelse

En barriere for at arbejde med børneinddragelse er, at medarbejdere i kommunens forvaltning og institutioner mangler de fornødne kompetencer, metoder og værktøjer til børneinddragelse. Kortlægningen viser, at det er under halvdelen af de deltagende kommuner, der har gennemført kompetenceudvikling med fokus på børneinddragelse inden for de sidste to år (figur 2.4).

FIGUR 2.4 HAR I INDEN FOR DE SIDSTE TO ÅR HAFT KOMPETENCEUDVIKLING MED FOKUS PÅ BØRNEINDDRAGELSE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens børne- og ungeområde har besvaret spørgeskemaet. Det er enten en direktør, en leder eller en fagkonsulent. N = 60. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar.

De kommuner, der har haft fokus på kompetenceløft af medarbejdere, har gjort det via fx kompetenceudviklingsforløb, enkeltstående kurser eller eksterne kurser og konferencer.

Kortlægningen viser forskellige hensigtsmæssige greb i forhold til, hvordan kommunerne kan øge medarbejdernes kompetencer på området. Det kan fx være at kvalificere en eller flere medarbejdere i kommunen, hvis ansvar det er at arbejde med og fremme børneinddragelse. Denne tilgang kendes allerede fra enkelte kommuner i Danmark og flere kommuner i Sverige og Norge.

I Aalborg Kommune har man i forbindelse med arbejdet med UNICEFs "Børnevenlig By og Kommune" ansat en medarbejder, som står til rådighed for kommunens medarbejdere i forhold til børneinddragelse. Tilsvarende har man i den norske kommune Lindesnes en ansvarlig medarbejder, som desuden står for koordinering af et børne- og ungebyråd. Dette har betydet, at børneinddragelsen i kommunen generelt bliver mere kvalificeret. I den svenske kommune Simrishamn står et børnerettighedsteam for udannelsen af alle nye medarbejdere på kommunens skoler og ungdomsuddannelser i forhold til at kunne varetage børneinddragelsen. Børnerettighedsteamet består af en repræsentant fra hver af kommunens forvaltninger og har til formål at arbejde strategisk med børns rettigheder samt udbrede børneinddragelse til hele kommunen.

2.1.4 Børneinddragelse på forskellige niveauer

Der er mange forskellige fremgangsmåder, når det gælder børneinddragelse i kommunerne. Børneinddragelsen kan ske på forskellige niveauer, fx tæt på de kommunalpolitiske beslutningsprocesser eller ude i konkrete projekter, på skoler og i tilbud.

Kortlægningen viser, at det at have et *børne- og ungeråd* går igen for cirka hver anden af de deltagende kommuner, som arbejder med børneinddragelse. Et børne- og ungeråd består af børn og unge, der er direkte "talerør" over for kommunens politikere og kan være med til at præge kommunens politik. Rådet inddrages i politiske beslutninger, som vedrører alle børn og unge i kommunen. Hvordan rådene konkret inddrages, varierer fra kommune til kommune, men mange nævner, at rådet afgiver dets perspektiver gennem høringer om konkrete politiske emner, eller at det indgår i udviklingsprocesser og selv præsenterer emner for det voksne byråd.

Aarhus Kommune har fx et børne- og ungebyråd. Rådet indstiller hvert år fire forslag til behandling i det voksne byråd og inddrages derudover løbende via høringer mv. Der er betydelig sekretariatsbistand til rådet, som bl.a. hjælper med at klæde rådsmedlemmerne på til opgaven.

Blandt de deltagende kommuner nævnes også andre eksempler på måder at inddrage børn på. Det er fx ude

på de enkelte skoler og i de enkelte ungdomsklubber, hvor børn og unge har indflydelse på forskellige beslutninger via demokratisk inddragelse. Der nævnes også børneinddragelse af mere ad hoc-agtig karakter, fx et projekt, hvor man inddrager børns inputs via interviews med dem. Herunder nævnes eksempler på børneinddragelse:

- Inddragelse af børn i politikudvikling via workshops
- Inddragelse af børn, når der skal udvikles projekter for børn og unge, herunder nye legepladser, skolebyggerier, skaterpark mv.
- Inddragelse af børn i evaluering af konkrete projekter gennem interviews
- Inddragelse af elever på skoler i forbindelse med udarbejdelse af skolepolitikker
- Inddragelse af unge i ungdomsklubber, hvor unge får indflydelse på beslutninger vedrørende klubbens tilbud, der udvikles i samskabelse med de unge

2.1.5 Opfølgning over for involverede børn

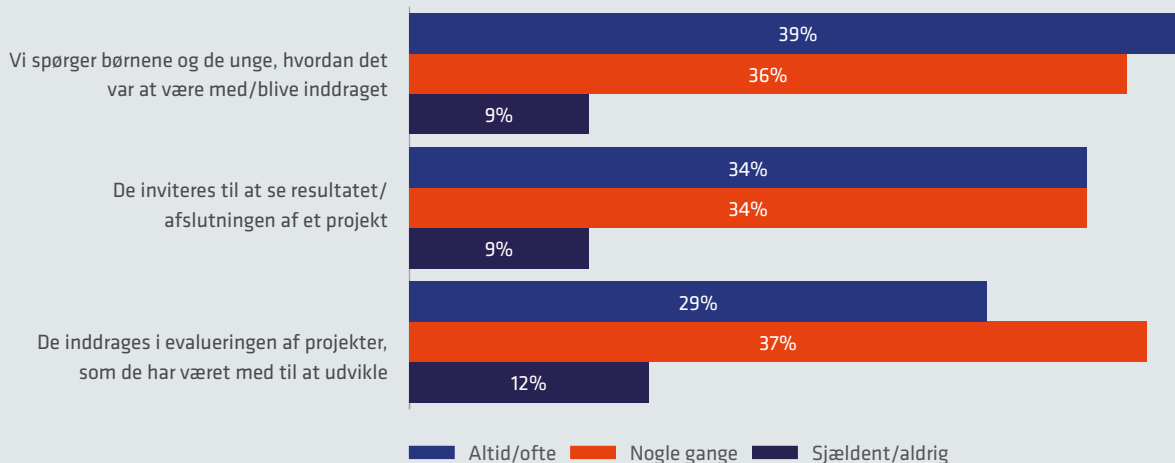
Det er vigtigt, at børn, som har været inddraget i en given proces, får mulighed for at se resultatet eller høre, hvordan inputs er blevet anvendt. En sådan opfølgning giver børnene en oplevelse af reel inddragelse og af, at deres bidrag har været brugbart. Derudover giver opfølgningen

ofte ny viden om selve arbejdet med børneinddragelse, som kommunen kan bruge fremadrettet.

De deltagende kommuner, der arbejder med børneinddragelse, følger op på forskellige måder og med forskellig frekvens. Nedenstående figur 2.5 viser, hvordan og hvor ofte kommunen følger op efter en børneinddragelse. 3-4 ud af 10 kommuner inddrager altid eller ofte børn i en opfølgning. Det kan være via en evaluering af et projekt, som børnene har været med til at udvikle, eller ved at børnene inviteres til at høre mere om resultaterne af et givent projekt.

Der er variation med hensyn til, hvordan og i hvor høj grad de deltagende kommuner følger op efter børneinddragelsen. Flere har ikke en systematisk og fast procedure for opfølgning. Ifølge de deltagende kommuner kan det i visse situationer være svært med opfølgning, fx hvis et initiativ er så længe undervejs, at de pågældende børn er et helt andet sted i deres liv, når projektet er afsluttet. En anden udfordring kan være, at det er svært at fastholde børn over en længere periode. Omvendt viser konkrete eksempler, hvor kommunerne har sat fokus på opfølgning med de inddragede børn, at proceduren eksempelvis kan sikre ejerskab og tilknytning til et nyt tilbud eller en ny indsats målrettet børn.

FIGUR 2.5 HVOR OFTE FØLGER I OP MED DE BØRN OG UNGE, DER HAR VÆRET INDDRAGET I KOMMUNALE PROJEKTER OG INDSATSER PÅ FØLGENDE MÅDER?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens børne- og ungeområde har besvaret spørgeskemaet. Det er enten en direktør, en leder eller en fagkonsulent. N = 59. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar. "Ved ikke" er taget ud.

2.2 HVORFOR BØRNEINDDRAGELSE?

Kortlægningen viser, at der blandt de deltagende kommuner er en klar opfattelse af, at arbejdet med børneinddragelse giver mening og er relevant. Kommunerne har ofte klare hensigter med børneinddragelsen. De deltagende kommuner mener, at det er relevant med børneinddragelse, hvilket også fremhæves i erfaringer fra forskellige kommuner.

I Gentofte Kommune har man et politisk fokus på og prioritering af børneinddragelse, der er med til at styrke den konkrete praksis for børneinddragelse. Kommunen har udviklet en tværgående vision for ungeområdet i Gentofte Kommune, *EN UNG POLITIK*, bestående af fem klare ambitioner for området. *ALLE I TALE – Unge skal være med til at tage beslutninger, der vedrører dem* er en af ambitionerne, der ifølge kommunens kultur- og ungechef har styrket og sat fokus på inddragelsen og samskabelsen med unge generelt. Et andet eksempel er Herning Kommune, hvor inddragelse af børn og barnets perspektiv er gjort til et budgetmål. Det har ifølge en projektleder på skoleområdet betydning for udviklingen af en kultur og praksis, hvor inddragelse af børnenes perspektiver tænkes ind i langt flere projekter.

2.2.1 Formålet med børneinddragelse

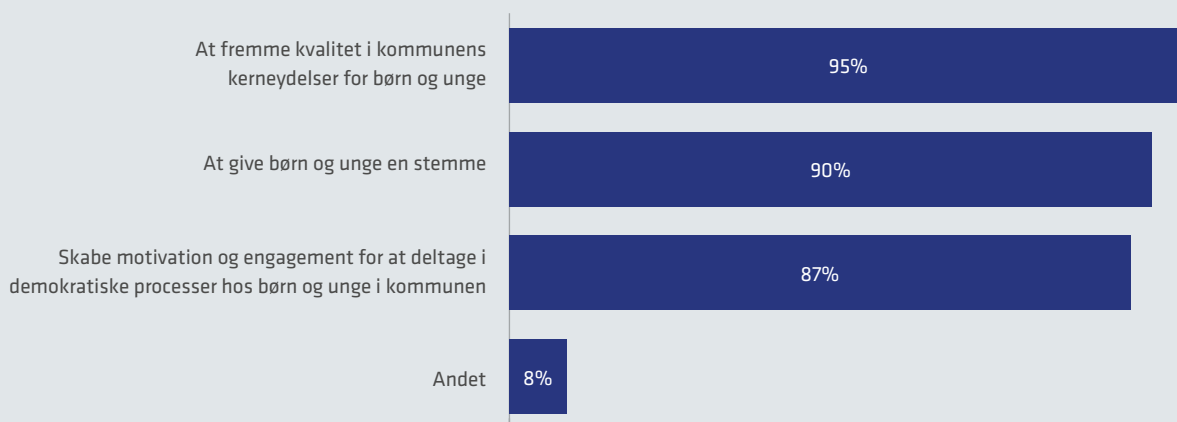
Spørger man ind til, hvad formålet med børneinddragelsen

er, svarer kommunerne i overvejende grad, at det handler om at fremme kvaliteten af kommunens kerneydelser for børn og unge (figur 2.6). Derefter følger, at det handler om at give børn og unge en stemme eller om at skabe motivation og engagement for at deltage i demokratiske processer hos børn og unge.

Der er en tendens til, at formålet med børneinddragelse er forskelligt fra område til område. Boksen nedenfor viser en række citater, hvor de deltagende fra områderne dagtilbud og skole, kultur og fritid, social samt sundhed har udfoldet, hvad der er formålet med og motivationen bag kommunens arbejde med børneinddragelse. Udsagnene er kategoriseret i fire formålstyper, fx om børneinddragelse handler om det etiske i at give børn en stemme, eller om det handler om dannelse og om at give børn mulighed for empowerment og selvstændighed.

På socialområdet fremhæver man særligt, at formålet med at inddrage børn er ”at fremme kvalitet i kommunens kerneydelser for børn og unge”. Formålet på dagtilbuds- og skoleområdet er i overvejende grad ”at give børn og unge en stemme”, hvor man på kultur- og fritidsområdet fremhæver, at formålet med børneinddragelse særligt er ”at skabe motivation og engagement for at deltage i demokratiske processer hos børn og unge”.

FIGUR 2.6 HVAD ER DE OVERORDNEDE FORMÅL MED AT INDDRAGE BØRN OG UNGE I JERES KOMMUNE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens børne- og ungeområde har besvaret spørgeskemaet. Det er enten en direktør, en leder eller en fagkonsulent. Derudover har repræsentanter fra ressortområderne dagtilbud/skole, kultur/fritid, social og sundhed også besvaret skemaet. N = 61. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar.

FIGUR 2.7 HVAD ER DEN PRIMÆRE MOTIVATION BAG ARBEJDET MED BØRNEINDDRAGELSE I JERES KOMMUNE?

AT GIVE BØRN OG UNGE EN STEMME	DEMOKRATISK DANNELSE OG MEDBORGERSKAB
<p>At give børn og unge en stemme, at inddrage børn og unge i processer og beslutninger m.m., at fremme kvalitet og skabe motivation og engagement.</p> <p>Børn og unge kan på afgørende vis kvalificere politikker, indsatser og udvikling. Deres stemme er således væsentlig på alle niveauer.</p> <p>I vores kommune har børne- og ungeinddragelse høj prioritet, og vi ønsker, at vores børne- og ungeinddragelse har en tilsvarende høj kvalitet. Børn og unge er eksperter i eget liv, og hvis en indsats skal lykkes og have positiv effekt, må den tage udgangspunkt i barnet eller den unges egne erfaringer, perspektiver og ønsker.</p>	<p>Demokratisk dannelse af børn og unge samt at børn og unge skal trives bedst muligt og have indflydelse på deres hverdag.</p> <p>Den primære motivation er dels at anerkende børns og unges stemme og deres erfaringer som relevant og vigtig viden i udvikling. Og dels at give dem mulighed til at deltage i demokratiske processer, som en del af deres dannelse.</p> <p>At sikre børnenes udvikling på alle parametre. At styrke deres selvværd og selvstændighed. At hjælpe dem til at opnå forståelse for egne evner og muligheder.</p>
AT FREMME KVALITETEN I INDSATSER	AT SIKRE UDVIKLING OG STYRKE SELVVÆRD OG SELVSTÆNDIGHED

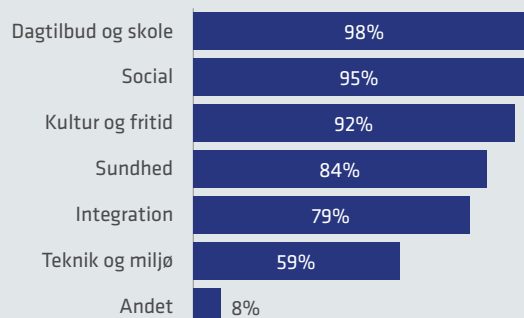
Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens børne- og ungeområde har besvaret spørgeskemaet. Det er enten en direktør, en leder eller en fagkonsulent. Figuren bygger på åbne besvarelser af spørgsmålet.

Ser man på nogle konkrete eksempler, så inddrager man bl.a. i Hvidovre Kommune, på et socialpædagogisk opholdssted, børnene med hensyn til, hvad de synes om stedet. Det gør man for at styrke kvaliteten af tilbuddet og det faglige arbejde. I Aalborg Kommune, på børne- og ungeområdet, er inddragelsen et vigtigt aspekt i børnenes udvikling og læring og kan give dem en vigtig forståelse for det politiske og demokratiske system, som det italesættes af en repræsentant for byrådet i Aalborg Kommune: *Det vigtigste formål er at give børnene en stemme i lokalpolitikken. Og så er det også demokratisk læring. Det er lokalpolitik i børne- og ungehøjde.*

2.2.2 Hvor er børneinddragelse mest relevant?

Spørger man ind til, inden for hvilke ressortområder det er mest relevant at inddrage børn og unge, fremhæves det i overvejende grad, at det er inden for skole- og dagtilbudsområdet, socialområdet og kultur- og fritidsområdet (figur 2.8).

FIGUR 2.8 INDEN FOR HVILKE RESSORTOMRÅDER ER DET ER MEST RELEVANT AT ARBEJDE MED BØRNEINDDRAGELSE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens børne- og ungeområde har besvaret spørgeskemaet. Det er enten en direktør, en leder eller en fagkonsulent. N = 61 kommuner. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar.

2.3 UDBYTTET AF BØRNEINDDRAGELSE

De inputs, som børn og unge kommer med, kan anvendes på en række forskellige områder. Eksempelvis benytter en stor del af kommunerne børnenes inputs i forbindelse med dialog med ledere og personale, der arbejder med børn, samt som pejlemærker for kvaliteten af udviklingsarbejdet med børn.

Udbyttet af at inddrage børn og unge kan knytte sig til både børnenes læring, deres demokratiske dannelse og styrkelsen af deres selvtilid og selvværd. Herudover kan børneinddragelse sikre et oplyst beslutningsgrundlag, højne kvaliteten af kerneydelser samt øge brugertilfredsheden i forbindelse med kommunens indsats. Inddragelsen af børn og unge kan således skabe værdi både for kommunen og for de inddragede børn på en række forskellige områder.

2.3.1 Anvendelsen af børns input

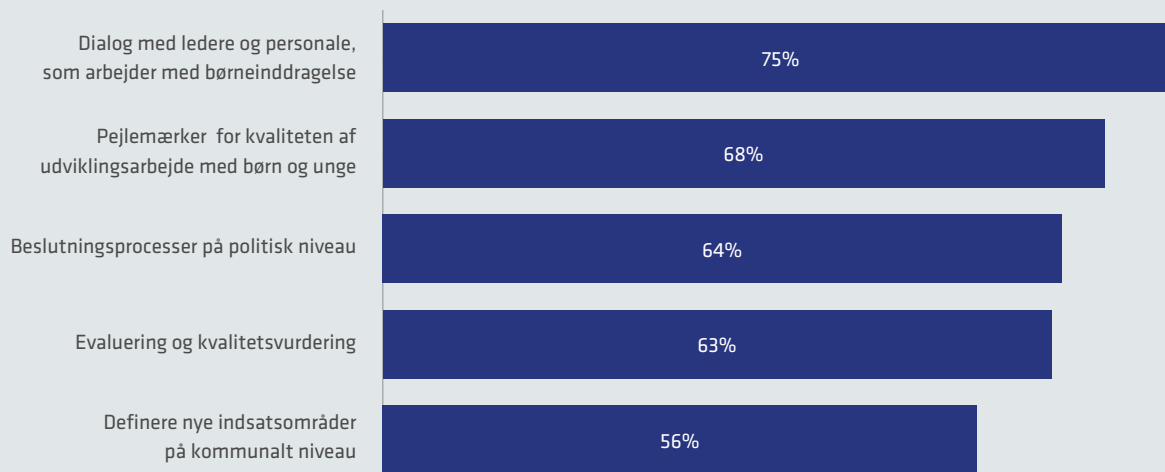
Som det fremgår af figur 2.9 nedenfor, benytter kommunerne inputs fra børneinddragelse i dialogen med ledere og personale, som arbejder med børn og unge. Inputs benyttes i disse tilfælde til at forbedre kommunens praksis, herunder øge information og viden hos de relevante fagprofessionelle.

Anvendelse af børns inputs sker i flere tilfælde mere bagudrettet. Cirka 7 ud af 10 deltagende kommuner benytter i høj eller nogen grad inputs som pejlemærker for kvaliteten af udviklingsarbejdet med børn og unge og til evaluering eller kvalitetsvurdering af tilbud til børn og unge.

Evalueringer kan dog ligeledes få et mere fremadrettet sigte, da den nye viden kan medføre en ændring i det pågældende tilbud. En projektleder fra dagtilbuds- og skoleområdet fortæller i citatet nedenfor, hvordan en evaluering medførte en ændring af praksis i daginstitutionerne generelt: *Nu kan de [daginstitutionerne] på et oplyst grundlag arbejde med en viden om, at børnene bliver kede af det, når de bliver afleveret. De kan arbejde med, hvordan de kan tilrettelægge afleveringen ud fra dette. Vi var allerede dengang begyndt at tænke, at børnene er relevante at spørge. Men coronaevalueringen har forstærket det.*

Fleere kommuner anvender børneinddragelse i forbindelse med beslutningsprocesser på politisk niveau. Et klassisk eksempel på anvendelse i beslutningsprocesser på politisk niveau er via brugen af børne- og ungebyråd. Her kan børnenes inputs informere og kvalificere byrådets

FIGUR 2.9 ANVENDELSE AF INPUTS FRA INDDRAGELSE AF BØRN OG UNGE TIL:

Kilde: Oxford Research 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens børne- og ungeområde har besvaret spørgeskemaet. Det er enten en direktør, en leder eller en fagkonsulent. N = 59 kommuner har besvaret. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar. I figuren er kategorierne "I nogen grad" og "I høj grad" lagt sammen.

kommende beslutninger om konkrete emner. I citatet nedenfor fortæller en medarbejder med ansvar for et ungebyråd, hvorledes rådet påvirker beslutninger på højere politisk niveau: *Vi har et byråd, der tager rigtigt godt imod inputs fra ungebyrådet. Selvom det måske ikke bliver til noget en-til-en, så påvirker det altid, når det er noget, der kommer fra dem. De unge bliver taget meget seriøst i den politiske debat.*

Færrest af de deltagende kommuner benytter inputs til at definere nye indsatsområder. Udover at det kræver mere at inddrage børn så tidligt i en proces, at de kan være med til at definere nye indsatsområder, så fortæller flere kommuner, hvordan inddragelsen af børn fungerer bedst, når der er klare rammer og målsætninger for inddragelsen. Der vil derfor ofte være opsat målsætninger mv., før børn bliver involveret i en proces.

2.3.2 Udbyttet af børneinddragelse

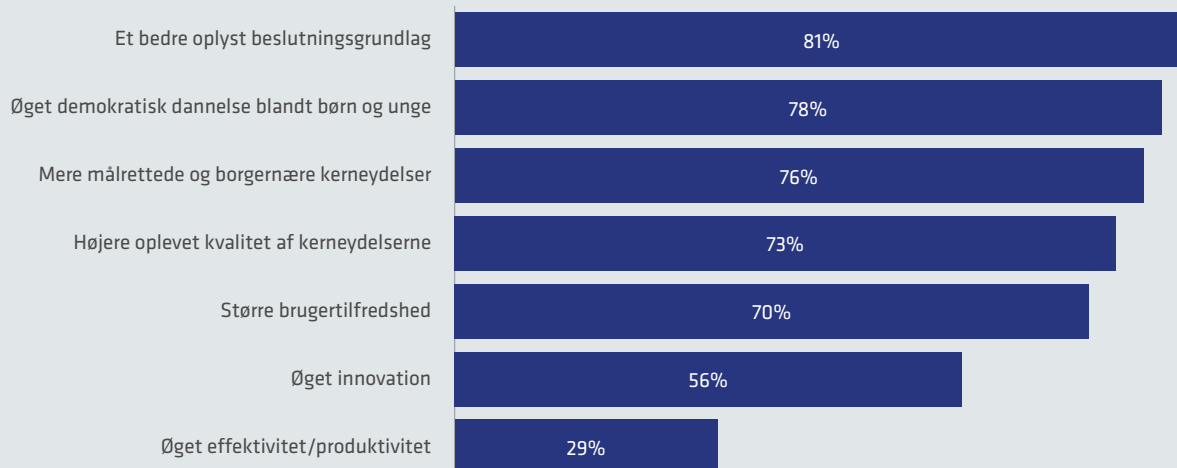
De deltagende kommuner har generelt store forventninger til, hvad inddragelsen af børn kan bidrage med. Kortlægningen viser, at mange af de deltagende kommuner forventer, at inddragelsen vil medføre et positivt udbytte. Mange udtrykker dog også, at de ikke ved, hvorvidt børneinddragelse kan give et udbytte.

Figur 2.10 viser, hvad kommunerne oplever, er udbyttet af børneinddragelse. Det er i overvejende grad "et bedre oplyst beslutningsgrundlag", "mere målrettede og børnenære kerneydelser" og "øget demokratisk dannelse", der fremhæves som udbyttet af børneinddragelse.

Cirka 8 ud af 10 af de deltagende kommuner oplever, at børneinddragelse i høj eller nogen grad øger den demokratiske dannelse blandt børn og unge. Børne- og ungebyråd samt fælleselevråd fremhæves i den forbindelse som værende af særligt stor betydning for børnenes og de unges læring om demokratiske processer. I citatet italesætter et ungt medlem af et børne- og ungebyråd betydningen af, at unge inddrages i beslutningsprocesser: *Den nye generation i kommunen er jo os. Så hvis vi ved, hvordan man er med til at styre et samfund, så kommer det jo megameget til gavn.*

Andre eksempler på børneinddragelse kan ligeledes give læring og indsigt i demokratiske processer, bl.a. at børnene oplever at få indflydelse samt at lytte til og lære fra andre. Således italesætter en leder på dagtilbudsområdet betydningen af børneinddragelse ude i institutionerne: *Når vi gør det på den her måde, er der også fokus på demokratiske processer og dannelse – på, at det handler*

FIGUR 2.10 UDBYTET AF BØRNEINDDRAGELSE:

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens børne- og ungeområde har besvaret spørgeskemaet. Det er enten en direktør, en leder eller en fagkonsulent. N = 59. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar. I figuren er kategorierne "I nogen grad" og "I høj grad" lagt sammen.

om mere end dig. Som børn lærer de, at de bliver hørt, men også, at de skal lytte til andre.

Flere af kommunerne oplever, at børneinddragelse giver et bedre oplyst beslutningsgrundlag. En række kommuner udtrykker, at inddragelsen af børn har været en ahaoplevelse, som har ført til ny og relevant viden om børnenes oplevelser, forståelser og meninger, og som har haft stor betydning for det videre initiativ. I Herning Kommune var det fx første gang, at børnehavebørn selv kom til orde som direkte kilde i en stor, tværgående kommunal undersøgelse, hvor kommunen evaluerede den første tid efter coronanedlukningen i 2020 i kommunens skoler og dagtilbud. Det viste sig at blive en øjenåbner for de voksne, da børnenes egne udsagn var langt fra de voksnes vurderinger af situationen.

Herudover peger flere kommuner på, at jo tidligere børn inddrages i et projekt, jo større betydning vil de have på beslutningsgrundlaget. I Gentofte Kommune valgte man eksempelvis at inddrage børn og unge allerede i idéudviklingen til, indretningen af og udformningen af det nye ungemiljø, som skulle være en del af et nyt medborgerhus. Gennem den tidlige inddragelse fik børnenes inputs en stor betydning for både udformningen og den videre drift af huset.

En stor del af kommunerne arbejder med børneinddragelse for at fremme kvaliteten af tilbud og indsatser for børn og unge. Der er større usikkerhed med hensyn til betydningen af børneinddragelse i innovation, og hvorvidt inddragelsen medfører øget produktivitet. Overordnet er oplevelsen af udbyttet ved børneinddragelse positiv.

2.4 ERFARINGER MED BØRNEINDDRAGELSE PÅ DE ENKELTE RESSORTOMRÅDER

Kortlægningen udfolder yderligere, hvordan man i de deltagende kommuner arbejder med børneinddragelse på ressortområderne dagtilbud og skole, social, kultur og fritid samt sundhed.

2.5 KORTLÆGNINGEN AF DET ENKELTE RESSORTOMRÅDE KAN LÆSES I BILAG 1.

Kortlægningen viser fire former for børneinddragelse. Kortlægningen viser en relativt stor forskel på kommunernes modenhed og erfaring med hensyn til børneinddragelse. Spændvidden i forhold til, hvordan kommunerne praktiserer børneinddragelse, er stor, når det gælder, hvordan de arbejder med børneinddragelse, og hvilken

betydning børneinddragelsen har for kommunens praksis. Kortlægningen viser også, at der er en klar opfattelse i kommunerne af, at det er vigtigt og relevant at inddrage børn i kommunens arbejde.

Baseret på kortlægningen og de samlede kvantitative og kvalitative data har vi analytisk identificeret fire former for børneinddragelse. De fire former for børneinddragelse kan bruges til at vise inddragelsesformer og skabe et fælles sprog for forskellige inddragelsesmåder, som kommunerne kan anvende. Det er her vigtigt at sige, at vi ikke betragter den ene måde at inddrage børn på som bedre end den anden. De forskellige måder at bruge børn på som ressourcer har forskellige muligheder og begrænsninger.

Der er fire måder, hvorpå børn inddrages i kommunernes arbejde, der udfoldes nedenfor:

1. Børn som informanter
2. Børn som rådgivere
3. Børn som politikudviklere
4. Børn som praksisudviklere

Kortlægningen viser, at samtlige måder at inddrage børn på anvendes i kommunerne. Børn inddrages i cirka halvdelen af tilfældene som politikudviklere i børne- og ungebyråd, hvor børn og unge selv deltager. Derudover inddrages børn generelt mest som informanter i forbindelse med evalueringer og andre former for undersøgelser, hvor de er relativt langt fra beslutningerne, medmindre det omhandler medbestemmelse på egen dagligdag, hvor de ofte er med som praksisudviklere.

Der kan dog ses forskelle i inddragelsesform og omfang mellem de forskellige ressortområder. Børn som praksisudviklere ses især på kultur- og fritidsområdet, hvor de ofte er tidligt med i processen for udvikling af nye tiltag. På socialområdet er børn også ofte medudviklere, men her handler det om udvikling af daglig praksis. På både socialområdet og sundhedsområdet indgår børn også ofte som informanter, fx i forhold til udvikling/evaluering af tiltag. Dagtilbud og skole er det område, hvor omfanget af inddragelse er størst, og som mest systematisk anvender alle fire former for børneinddragelse; fx inddrages børn som politikudviklere gennem elevråd, som rådgivere i paneler og som informanter i trivselsundersøgelser.

2.5.1 Beskrivelse af de fire former for børneinddragelse

De fire former er identificeret via to dimensioner, som skal

ses som kontinuummer. Den første dimension handler om, hvorvidt der er tale om hhv. kontinuerlig inddragelse eller ad hoc-inddragelse af børn. Kontinuerlig inddragelse er kendetegnet ved nogle blivende strukturer, fx i form af nedsatte udvalg eller råd, som kører kontinuerligt over en periode suppleret med fastlagte procedurer, klare opgaver og rollefordelinger mv. Ad hoc-inddragelse er kendetegnet ved, at det primært sker i en afgrænset periode i forbindelse med bestemte initiativer.

Den anden dimension handler om, i hvilken grad børnene indgår i selve beslutningsprocesserne. I nogle tilfælde er børnene helt med til at beslutte en given ting, fx i for-

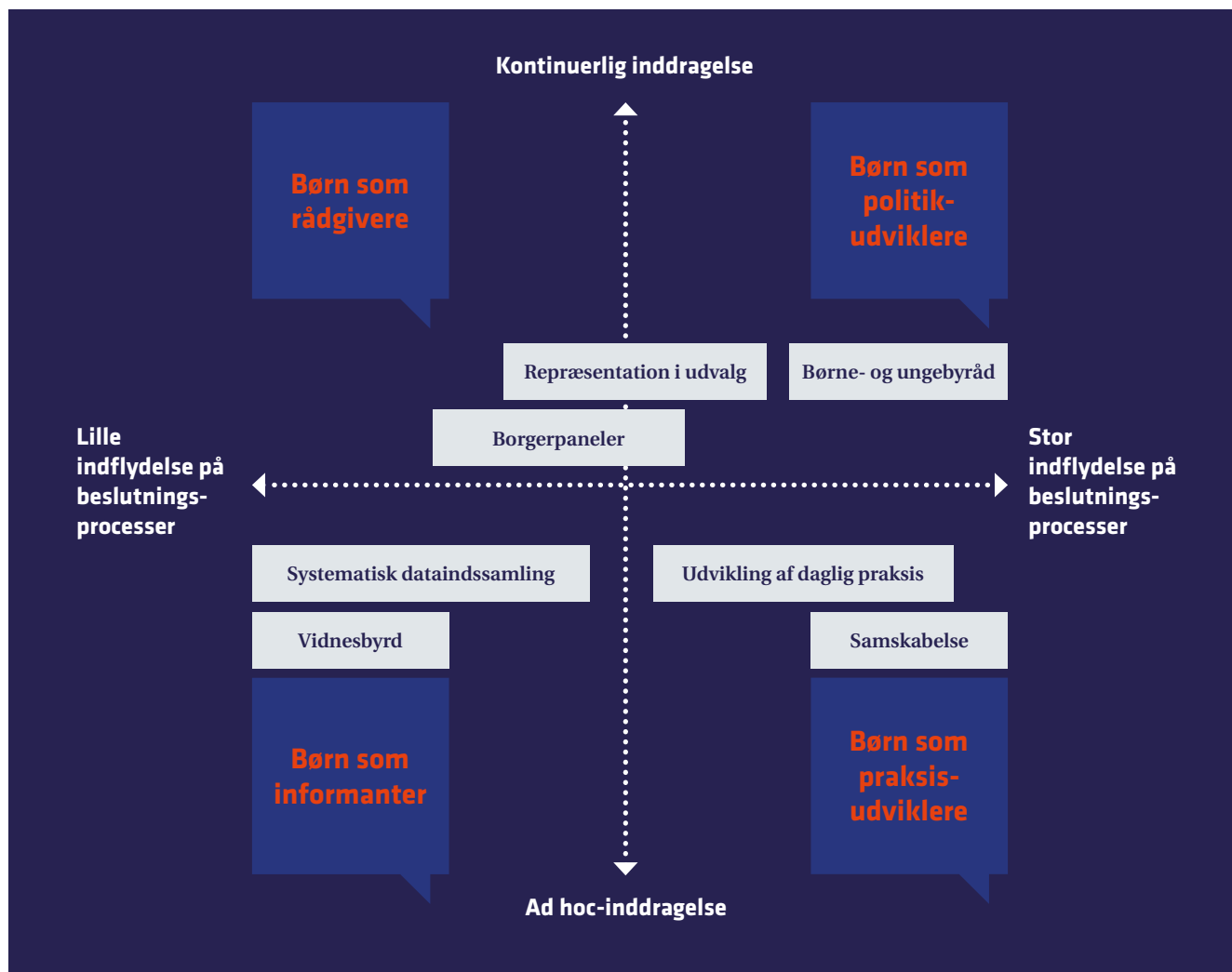
bindelse med samskabelsesprocesser, eller når børne- og ungebyrådet udarbejder indstillinger til byrådet. I andre tilfælde er børnene mindre med, og deres inputs bruges mere som inspiration, fx hvis et barn fortæller om sin situation på en konference.

De fire former for børneinddragelse er illustreret nedenfor og viser eksempler på, hvordan forskellige former for børneinddragelse kan placeres afhængigt af den måde, som børnene inddrages på.

2.5.2 Børn som informanter

Inddragelse af børn som informanter er karakteriseret ved,

FIGUR 2.11 FIRE FORMER FOR BØRNEINDDRAGELSE FORDELT PÅ TO DIMENSIONER

at inddragelsen sker ad hoc. Det vil sige at inddragelsen ofte sker i en kortere periode i forbindelse med bestemte initiativer. Børnene har samtidig lille direkte indflydelse på beslutningsprocesser, da de ikke direkte inviteres med ind i maskinrummet, men videregiver information, som efterfølgende kan inspirere til indholdet eller udformningen af en given kommunal aktivitet. Denne inddragelsesmåde kan bruges i små såvel som store projekter, da kommunen med det samme kan lade sig inspirere af børnenes ord.

Børn inddrages som informanter, når kommunen anvender systematisk dataindsamling. Det indebærer, at man indsamler perspektiver fra en større eller mindre gruppe børn i forbindelse med fx udvikling af en ny politik, en ny indsats eller en evaluering af en eksisterende indsats. Inddragelsen kan ske gennem en spørgeskemaundersøgelse, interviews el.lign. Et eksempel på systematisk inddragelse af børn er arbejdet med en ny fritidspædagogisk vision i Aarhus Kommune, hvor der er indsamlet perspektiver på fritidslivet blandt en stor gruppe af kommunens børn og unge som første trin i udviklingen af den ny vision. Eksemplet er beskrevet i casekataloget (Børnerådet og Oxford Research, 2021, s. 16).

En anden metode til at bruge børn som informanter er, når kommunerne inddrager børns perspektiver ved at lytte til et konkret barn, som fortæller om sin egen livssituation eller erfaringer. Fortællingen kan foregå på et møde eller en konference og kan fx også være optaget på video eller lyd, så barnet ikke deltager fysisk. Et konkret eksempel på denne anvendelse er inddragelse af børn i forbindelse med udvikling af ny inklusionsstrategi i Herning Kommune. Her blev to børn med særlige behov interviewet om deres oplevelser med at indgå i fællesskaber. De to børneinterviews blev brugt som indspark til at konkretisere og indkredse strategiarbejdet. Eksemplet er uddybet i casekataloget (Børnerådet og Oxford Research, 2021, s. 24).

2.5.3 Børn som rådgivere

Inddragelse af børn som rådgivere er karakteriseret ved, at inddragelsen er kontinuerlig, og at børnene har lille direkte indflydelse på beslutningsprocesser. Inddragelsesformen er dialogbaseret, så kommunen er i løbende kontakt og sparrer med børnene om et givent emne. Det kan være et borgerpanel bestående af børn, der løbende rådgiver kommunen om et givent emne ud fra børnenes egne oplevelser – fx kan det være, at man nedsætter et panel af ordblinde elever til at rådgive om ordblindeindsatsen i

kommunen. Det kan være enkelte unge, som indgår i en styregruppe, eller individuelle samtaler med børn, der giver deres perspektiver på, hvordan rammerne for deres liv kan forbedres. Med udgangspunkt i en faglig vurdering bruger de voksne i kommunen børnenes perspektiver i deres videre arbejde.

Et konkret eksempel på dette er de fire skoleelever, som sidder i Gentofte Kommunes skolechefs advisoryboard sammen med andre interessenter på skoleområdet. Her oplever koordinatoren, at det ofte er elevernes perspektiver på de forskellige emner, som giver skolechefen nye vinkler på en given problemstilling, som han kan tage med videre i forvaltningens arbejde. Advisoryboardet er uddybet i casekataloget (Børnerådet og Oxford Research, 2021, s. 30).

2.5.4 Børn som politikudviklere

Inddragelse af børn som politikudviklere er karakteriseret ved, at inddragelsen er kontinuerlig, og at børnene har stor indflydelse på beslutningsprocesser. Børnene er med til at skabe de store linjer og at sætte retning for kommunens udvikling og arbejde. Det kan fx være gennem børne- og ungebyråd eller særlige udvalg, hvor medlemmerne mødes og bidrager kontinuerligt. Her er børnene direkte i dialog og samarbejder med kommunens lokalpolitikere. Gennem denne inddragelsesform sikrer kommunen en gruppe af borgere, som endnu ikke har stemmeret, indflydelse på lokalpolitikken. Børn kan dog også inddrages som politikudviklere på lokalt niveau i form af elevråd.

Et konkret eksempel på et fast råd er børne- og ungebyrådet i Aarhus Kommune. Her vælges op til 40 engagerede børn og unge. Rådet indstiller hvert år fire forslag til behandling i det voksne byråd og inddrages derudover løbende via høringer mv. Der er betydelig sekretariatsbistand til rådet, som hjælper med at klæde medlemmerne på, prioritere og lave solide indstillinger, samtidig med at det er de unge selv, der træffer alle beslutninger. Rådet har eksisteret siden 2007 og har opnået adskillige resultater i kommunen. Rådet er nærmere beskrevet i casekataloget (Børnerådet og Oxford Research, 2021, s. 52).

2.5.5 Børn som praksisudviklere

Inddragelse af børn som praksisudviklere er karakteriseret ved, at inddragelsen sker ad hoc, det vil sige at inddragelsen ofte sker enkelte gange i forbindelse med bestemte initiativer, og at børnene har stor indflydelse på beslutningsprocesser. Her bevæger vi os fra det over-

ordnede politiske niveau og ned på et mere praksisnært niveau, hvor inddragelsen kan spænde fra samskabelse i forbindelse med store initiativer i kommunen til medbestemmelse i forbindelse med udvikling af daglig praksis. Det kan fx være, at børnene bliver inddraget i indretningen af det lokale fritidshjem, eller at børnene er med til at bestemme, hvad de skal have at spise på døgninstitutionen. Dermed er børnene inviteret med helt ind i maskinrummet og skaber deres hverdag sammen med de voksne. Denne inddragelsesform er derfor kendetegnet ved megen dialog og interaktion mellem børn og voksne.

Konkrete eksempler på børn som praksisudviklere er udviklingen af Byens Hus i Gentofte Kommune, hvor de unge var med til at indrette et helt nyt ungemiljø i huset. Først kom de unge med idéer på en workshop, så fik de lov til at kommentere en prototype, hvor deres idéer var samlet og tegnet, og til sidst var de unge med til at bygge og indrette ungemiljøet. Et andet eksempel er arbejdet med børneinddragelse i tilbuddet til overvægtige børn i Ærø Kommune, hvor børnene er med til at bestemme, hvilken (sund) mad de vil spise, og hvordan de vil bevæge sig. De ansatte gør meget for at få børnenes idéer i spil og trække det frem, så familien kan imødegå børnenes ønsker. Eksemplerne er udfoldet i casekataloget (Børnerådet og Oxford Research, 2021, s. 62; s. 78).

2.5.6 De forskellige ressortområder bruger forskellige former for børneinddragelse

Der ses en tydelig forskel med hensyn til, hvordan de forskellige ressortområder arbejder med børneinddragelse, afhængigt af den konkrete kontekst, og hvilke formål børneinddragelsen skal indfri.

Skole- og dagtilbudsområdet er det område, hvor omfanget af inddragelse er størst. Her fylder børn som politikudviklere mest. Det er en del af folkeskolens formålsparagraf, at "folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre". På samme måde arbejder man på dagtilbudsområdet også med dannelse af børnene. Derfor er en vigtig del af børneinddragelsen på dagtilbuds- og skoleområdet at understøtte den demokratiske dannelse, hvorfor man på området arbejder meget med børn som politikudviklere, gennem fx elevråd på skolerne og fælleselevråd på tværs af skoler i kommunen. Samtidig er det også naturligt at inddrage børn som rådgivere, informanter og praktikudviklere, da børn er omdrejningspunktet for ressortområdet. Figur 2.12

nedenfor illustrerer, hvordan børn som politikudviklere fylder mest på dagtilbuds- og skoleområdet, mens de tre øvrige inddragelsesformer har en betydelig indflydelse på området.

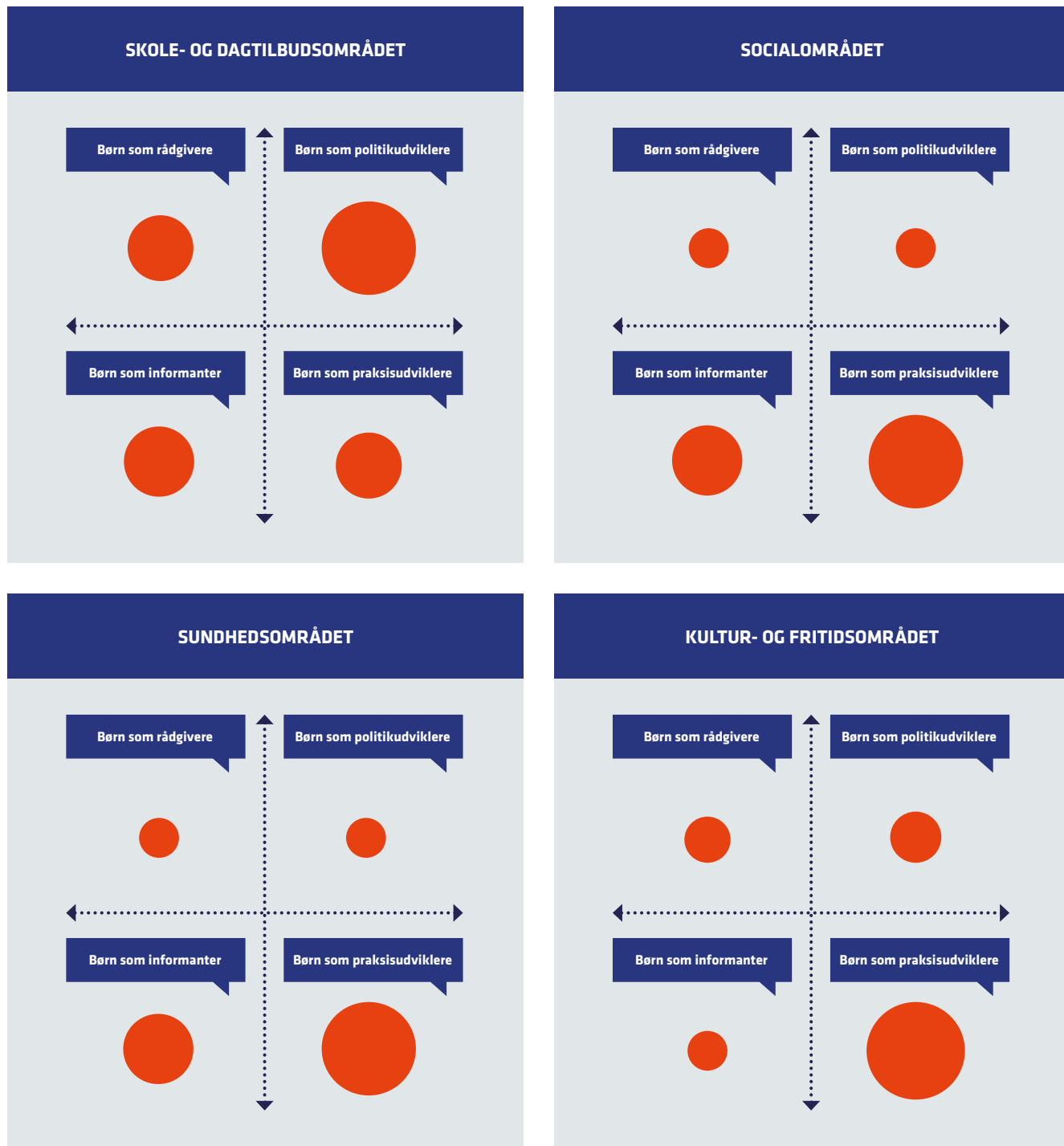
Socialområdet er kendetegnet ved fokus på inddragelse i egen sag og den lovbundne inddragelse. Derfor er børneinddragelsen i høj grad systematiseret, og det kan være svært at adskille det ikke- lovbundne fra det lovbundne. Samtidig er inddragelse af de børn, som socialområdet er i berøring med, helt afgørende for kvaliteten af arbejdet. Som et af børnene på en døgninstitution i Hvidovre Kommune udtrykker det: *Det er jo deres arbejde, det er det vigtigste de skal*. Derfor inddrages børnene primært som praksisudviklere, altså tæt på de enkelte beslutninger i deres liv, både individuelt og kollektivt. Den primære motivation bag børneinddragelse hænger sammen med at ville give alle børn en stemme og at sikre deres udvikling, selvstændighed og selvværd. Samtidig inddrages børn ofte som informanter, fx i forhold til udvikling/evaluering af tiltag.

På sundhedsområdet fylder børneinddragelsen mindre. Som det ses i figur 2.12 nedenfor, inddrages børn ofte som praksisudviklere, idet det – som på socialområdet – er afgørende for kvaliteten af indsatser for børn, at børnene tages med på råd. De opnår med andre ord bedre sundhedsresultater, når børnene er med til at bestemme, for eksempel som i væggtabstilbuddet i Ærø Kommune, hvor børnene selv bestemmer, hvilken motion de vil lave, og hvilken (sund) mad de vil spise, hvilket motiverer dem til det sundere liv. Børn inddrages også ofte som informanter i forbindelse med sundhedsindsatser, fx trivselsundersøgelser eller evaluering af projekter om røgfri skole.

På kultur- og fritidsområdet er arbejdet mere projektorienteret og mindre bundet af strategier og rutiner. Her er der ofte rum for kreativitet, hvor børnenes innovationskraft kan anvendes til at skabe bedre kvalitet i arbejdet. Derfor inddrages børn ofte som praksisudviklere i samskabelsesprojekter, som det ses i figuren nedenfor. Børnene er ofte med tidligt i processerne og er med til at idéudvikle og samskabe tilbud og indsatser. Det er for eksempel sket i forbindelse med udvikling af Byens Hus i Gentofte Kommune, hvor børn har været aktivt inddraget i alle processer og været med til at indrette huset i praksis.

Figur 2.12 nedenfor giver et samlet overblik over forskellige inddragelsesformer og deres udbredelse på de fire ressortområder.

FIGUR 2.12 INDDRAGELSEFORMER PÅ DE FIRE RESSORTOMRÅDER

A young boy with short brown hair, wearing a dark blue hoodie, is looking down at a tablet computer on a desk. The background is blurred, showing what appears to be a classroom or office setting. A large blue speech bubble-like shape is overlaid on the left side of the image, containing the section header.

3. Faktorer for vellykket børneinddragelse

Erfaringer fra både danske, svenske og norske kommuner peger på en række faktorer, der er fremmede for vellykket kommunal børneinddragelse. Disse faktorer har både betydning for, i hvor høj grad man som kommune arbejder med børneinddragelse, hvorvidt kommunen indfrier de målsætninger, kommunen har opstillet for børneinddragelse, og det udbytte kommunen har af selve børneinddragelsen. De primære fremmede faktorer knytter sig til:

- Tilstedeværelsen af strategi, prioritering og rammesætning i kommunalbestyrelsen og på øverste ledelsesniveau
- Opbygning af kultur, vaner og praksisser i forbindelse med børneinddragelse
- Tilstedeværelsen af de rette kompetencer, metoder og værktøjer til brug i børneinddragelse
- Tilstedeværelsen af gode rammer for børneinddragelse, herunder tid og ressourcer til at forberede, gennemføre samt implementere inputs fra børneinddragelse

Faktorerne er i praksis ikke klart adskilte, og ofte vil flere faktorer samtidigt påvirke og fremme en kommunes arbejde med børneinddragelse. Det er netop, når en kommune sætter ind i forhold til flere af disse faktorer, at børneinddragelsen understøttes og fremmes i kommunen.

Det kan konstateres, at børneinddragelsen for alvor får en positiv betydning for kommunens arbejde i de kommuner, hvor man arbejder intentionelt og systematisk med børneinddragelse. Med kortlægningens fund i ryggen peges på følgende *konklusioner og anbefalinger* til kommuner, der ønsker at arbejde succesfuldt med børneinddragelse:

1. Vellykket børneinddragelse i kommunen bør have et politisk, strategisk og ledelsesmæssigt ophæng. Et politisk mandat og ledelsesmæssigt fokus på og prioritering af børneinddragelse skaber grobund for en udvikling af kultur, fælles sprog, praksisser og rutiner i forbindelse med arbejdet med børneinddragelse.
2. Faglige kompetencer styrker børneinddragelse, og kommunen bør derfor arbejde med kompetenceudvikling, hvor medarbejderne får konkrete metoder og værktøjer til at arbejde med børneinddragelse. Det handler både om at have høj faglighed, men også om kompetencer inden for systematik, processer og ledelse.

3. Der er ikke kun én vej til succesfuld børneinddragelse, og man bør derfor altid overveje formålet og målsætningerne for arbejdet med børneinddragelse, inden man tilrettelægger inddragelsen. Børn kan inddrages som informanter, rådgivere og udviklere af praksis og politik på børne- og ungeområdet og på forskellige ressortområder, hvor børns perspektiver og inputs er vigtige.

3.1.1 Politisk fokus og fælles strategi for børneinddragelse

Kortlægningen viser, at politisk opbakning og udarbejdelse af konkrete målsætninger og visioner for børneinddragelse styrker prioriteringen af kommunens arbejde med inddragelse af børn. Herudover er politisk opbakning og fokus på inddragelse af børn et gennemgående træk i de kommuner, som har stor erfaring med samt innovative projekter og praksisser på området.

Flere af kommunerne fremhæver, at det er lettere at tænke børneinddragelse systematisk ind i alle kommunale praksisser, når det kommer som en politisk prioritering og målsætning. Samtidig giver det også legitimitet til brugen af tid og ressourcer, at det øverste politiske og ledelsesmæssige niveau har valgt at prioritere børneinddragelse og sætte en klar retning herfor. Den politiske opbakning og et ledelsesmæssigt fokus kan dermed bidrage til en kulturændring, der giver mulighed for at ændre gamle vaner og at skabe nye traditioner for børneinddragelse i kommunen. Som en kultur- og ungechef italesætter det, er det vigtigt, at politikerne stiller sig foran og viser vejen for kommunen:

Man skal have alle niveauer med i en kommune. Vi skal have politikerne med, de skal stille sig foran. I vores kommune har vi nogle politikere, der udfordrer os hele tiden. Det første var at lave en ungepolitik. Vi plejer at inddrage forældre og fagpersoner. Men her startede vi med de unge – først de unge og senere de fagprofessionelle. (Kultur- og ungechef)

I dette tilfælde påvirker kommunalbestyrelsens fokus på børne- og ungeinddragelse først og fremmest den pågældende forvaltning, der skal udforme kommunens ungepolitik. På sigt kan kommunalbestyrelsens prioritering af børneinddragelse påvirke kulturen i hele kommunen og betyde, at også de fagprofessionelle får lettere ved at prioritere og udføre børneinddragelse i en travl hverdag.

Et andet greb til at understøtte systematisk børneinddragelse på tværs i kommunen er at udpege en central medarbejder, der både har viden om og ansvaret for børneinddragelse på tværs af forvaltningerne. I en af kommunerne har man netop valgt at udpege en central medarbejder til at understøtte inddragelsen af børn på tværs i kommunen. Denne medarbejder har styrket organiseringen af børneinddragelsen og samtidig sikret, at der erfaringsudveksles på tværs i kommunen. En forvaltningsmedarbejder i den pågældende kommune fortæller:

Vi har meget stor glæde af [den tværkommunale person]. Hun er en central person, som kan binde enderne sammen. Vi er en stor kommune med mange opgaver, så det er rart at have en, som kan mediere ting på tværs i kommunen. Det er en forudsætning for, at energien om børneinddragelse kan vokse, at man har den centrale persons viden og erfaringer i ryggen, fx hvis man føler sig lidt alene, når det gælder børneinddragelse i ens forvaltning. (Fagperson, Miljø og Teknik)

Kommunerne peger desuden på, at arbejdet med børneinddragelse også handler om at turde springe ud i det. Når der er et politisk fokus og en fælles strategi at tage udgangspunkt i, giver det ledere og medarbejdere større mod på at inddrage børn, herunder udvikle nye projekter og praksisser. Herudover viser kortlægningen, at forskellige faste strukturer, fx børne- og ungebyråd eller opgaveudvalg, kan styrke systematikken og arbejdet med børneinddragelse.

En række af kommunerne peger på, at det naturligvis er en barriere for arbejdet med børneinddragelse, ikke at have nok tid og ressourcer hertil. God børneinddragelse kræver tid, da det både kræver forberedelse af medarbejdere, rekruttering og forberedelse af børn, konkrete værktøjer og metoder til inddragelse og tid til det videre arbejde med at udmønte og benytte børnenes input.

Som beskrevet ovenfor kan fælles målsætninger samt politisk og administrativ opbakning legitimere brug af den nødvendige tid og de nødvendige ressourcer på inddragelsen. Herudover vil en ændring af kultur og sprog i kommunen på sigt kunne bidrage til skabelsen af nye traditioner og rutiner for børneinddragelse. Herigennem vil arbejdet med børneinddragelse på sigt blive mindre tids- og ressourcekrævende, da medarbejdere og praktikere bliver mere erfarne og vant til opgaven.

Afslutningsvist skal det dog understreges, at god og succesfuld børneinddragelse er en tidskrævende opgave. De kommuner, som har særligt gode eksempler på børneinddragelse, har alle lagt vægt på, at afsættelsen af den nødvendige tid er en grundlæggende faktor for at sikre et godt projekt med gode, langsigtede resultater.

3.1.2 Metoder, værktøjer og kompetenceudvikling

Kortlægningen viser, at særligt kompetenceudvikling og deling af erfaringer og læring mellem medarbejdere på tværs i kommunen styrker børneinddragelsen.

Mange kommuner oplever, at børneinddragelse er sværere end at inddrage kommunens voksne borgere. Derfor er det væsentligt, at kommunens medarbejdere og fagprofessionelle føler sig klædt på til opgaven med børneinddragelse. Det handler om, både hvordan man inddrager børn, hvilke spørgsmål man kan stille dem, og hvordan man lytter til og forstår deres budskaber. En pædagog på socialområdet italesætter, hvor vigtigt det er at lytte til det, børnene siger, og hvordan man herigennem ofte ændrer sin egen forståelse:

At man giver sig god tid til at lytte til, hvad den unge siger, at man ikke anfægter det, den unge siger, ikke bare godtager, heller, men lytter efter – går på opdagelse i, hvor den tankegang kommer fra, eller hvorfor den er der. Så kan man selv få en helt anden forståelse af den unges situation. (Pædagog, socialområdet)

Via kortlægningen bliver det klart, at metoder og værktøjer til børneinddragelse hænger sammen med at have fælles strategier og ledelsesmæssig opbakning til børneinddragelse. Det er både tidsmæssigt og ressourcemæssigt krævende at implementere metoder til børneinddragelse blandt samtlige medarbejdere. En leder på socialområdet fortæller, implementeringen af et særligt redskab er omfattende og krævende, men at det i sidste ende fremmer kvaliteten af kommunens tilbud:

Det har ikke bare været nemt og glat. Heller ikke at arbejde med det her redskab. Det er i hele forvaltningen, at vi skal have det her mindset implementeret. Det tager tid, men vil øge kvaliteten i sidste ende. (Leder, socialområdet)

3.1.3 Børneinddragelse på forskellige måder

Med kortlægningen er der som nævnt identificeret forskellige måder at inddrage børn på. De fire former

for børneinddragelse kan bruges til at få inspiration til inddragelsesformer og skabe et fælles sprog for forskellige inddragelsesformer, som kommunerne kan anvende. Det er her vigtigt, at den ene måde at inddrage børn på ikke anses som bedre, end den anden. De forskellige former for børneinddragelse har forskellige muligheder og begrænsninger. De fire former er:

- Børn som informanter. Bruges, når man har brug for ad hoc-viden, hvor børnene ikke er tæt på beslutningsprocesser, fx i forbindelse med opstart eller evaluering af nye tiltag. Sikrer, at man hører børnenes stemme og kan inddrage deres inputs i beslutningen.
- Børn som rådgivere. Bruges, når man har et kontinuerligt fokus på et emne og har brug for børnenes løbende input, dog uden at de er helt tæt på beslutningsprocessen.
- Børn som politikudviklere. Bruges, når man ønsker en kontinuerlig inddragelse, hvor børnene er tæt på beslutninger. Her sikres løbende bidrag til politikken fra

børnene, og de opøver demokratisk dannelse.

- Børn som praksisudviklere. Bruges i konkrete situationer (ad hoc) til at løfte kvaliteten af en opgave, ved at børnene er helt tæt på eller med i beslutningsprocessen.

I figur 3.1 nedenfor er de fire former for børneinddragelse illustreret med en række konkrete eksempler på børneinddragelse. De forskellige eksempler er beskrevet i dybden i casekataloget (Børnerådet og Oxford Research, 2021). Her kan man eksempelvis læse, hvordan Gentofte Kommune arbejder med børn som rådgivere gennem kommunens advisoryboard på skoleområdet, samt hvordan børn og unge i byrådet præger politikken og derigennem bliver praksisudviklere i Aarhus Kommune. Herudover beskriver casekataloget to overordnede og tværgående eksempler på børneinddragelse fra hhv. Sverige og Norge, nærmere bestemt en særlig model for systematisk børneinddragelse i Vefsn og tværkommunalt børnerettighedsteam i Simrishamn.

FIGUR 3.1 FIRE FORMER FOR BØRNEINDDRAGELSE MED KONKRETE EKSEMPLER

4. Metode og datagrundlag

Kortlægningen baserer sig på følgende datakilder:

- Spørgeskemaundersøgelse I blandt repræsentanter fra kommunens børne- og ungeområde. Det er enten en forvaltningsdirektør, en fagchef eller en fagkonsulent, der har besvaret skemaet.
- Spørgeskemaundersøgelse II blandt repræsentanter for specifikke kommunale ressortområder, hhv. dagtilbuds- og skoleområdet (kan have overlap til ovenstående), kultur- og fritidsområdet, socialområdet og sundhedsområdet.
- 19 good practice-cases, bestående af i alt 47 interviews med 54 af de nævnte repræsentanter
- Desk research samt interviews med relevante nøgleaktører i hhv. Norge og Sverige.

4.1 SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE I

For at få et overblik over, i hvilket omfang, hvordan og hvornår de danske kommuner inddrager børn i beslutningsprocesser, er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt de danske kommuner.

Spørgsmålene i skemaet kredser om, hvorvidt de enkelte kommuner har en nedskrevet politik og/eller strategi for børneinddragelse, og i så fald hvad politikken indeholder, og hvem der har været inddraget i udformningen af den. Derudover søger nogle af spørgsmålene at afdække kommunernes eventuelle erfaring og rutiner med hensyn til børneinddragelse, samt hvad formålene har været for den mulige inddragelse. Afslutningsvist afdækker spørgeskemaundersøgelsen kommunernes opnåede resultater samt de primære hæmmende og fremmende faktorer for arbejdet med inddragelsen af børn.

Spørgeskemaundersøgelsen er blevet udsendt til én udvalgt repræsentant fra hver af de 98 danske kommuner. I udgangspunktet er det en person fra borgmestersekretariatet eller en leder i den forvaltning, som har med børn og/eller skole at gøre, der har modtaget invitation til spørgeskemaet på kommunalt niveau. Invitationen henviste til, at den ønskede respondent fra hver kommune skulle være *den primære kontaktperson med viden om børne- og ungeinddragelse i [indsæt kommune]*. Invitationen er udsendt via mail fra Børnerådet.

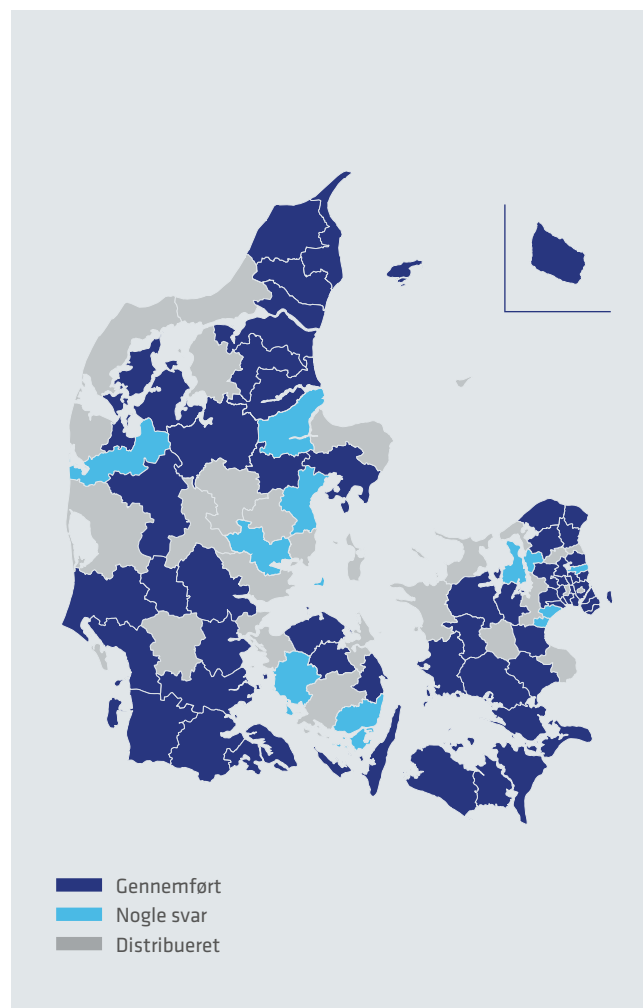
Skemaet har været tilgængeligt for besvarelse i perioden fra 17. november til og med 21. december 2020. I besvarelsesperioden er der ad to omgange med en uges

mellemrum blevet rykket via mail for manglende besvarelse. Derudover er der afslutningsvist blevet fulgt op telefonisk.

Repræsentanter fra 59 kommuner har besvaret skemaet, mens yderligere 10 repræsentanter har besvaret skemaet med nogle svar. De i alt 69 besvarelser svarer til en svarprocent på cirka 70 pct.

Ydermere er fordelingen af, hvilke specifikke kommuner som har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, præsenteret grafisk i figur 4.1.

FIGUR 4.1 KORT OVER, HVILKE AF DE 98 KOMMUNER SOM HAR DELTAGET I SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE

Som det ses ud fra Figur, er der en god repræsentation af alle fem regioner blandt besvarelsene. Ligeledes er både landets største kommuner København, Aarhus, Aalborg, Odense og Esbjerg samt mindre kommuner som Læsø, Ærø, Langeland, Dragør og Vallensbæk repræsenteret. Spørgeskemaerne er, som tidligere nævnt, blevet sendt ud til én enkelt repræsentant fra kommunen. For 51 af de 69 deltagende kommuner gælder det, at spørgeskemaet er blevet besvaret af en person i en ledende funktion (enten direktør, leder eller chef) og som oftest en person med en ledende funktion inden for børne- og ungeområdet. I de øvrige 18 kommuner er spørgeskemaet besvaret af person med en konsulentfaglig rolle.

4.2 SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE II

Foruden spørgeskemaet, der afdækker omfang af og fokus på børneinddragelse generelt på kommunens overordnede børne- og ungeområde, er der gennemført en tilsvarende spørgeskemaundersøgelse på fire udvalgte kommunale ressortområder: sundhed, dagtilbud og skole, social samt kultur og fritid. Flere spørgsmål er identiske i de to undersøgelser.

Spørgeskemaerne handler i tråd hermed om, hvorvidt de enkelte kommuner har en nedskrevet politik eller strategi for børneinddragelse på det pågældende ressortområde, hvad politikken/strategien indeholder, samt hvad de overordnede mål med børneinddragelse er. Herudover søger nogle af spørgsmålene at afdække kommunernes erfaring og rutiner med forskellige former for børneinddragelse på det pågældende ressortområde. Afslutningsvist afdækker spørgeskemaundersøgelsen kommunernes opnåede resultater samt de primære hæmmende og fremmende faktorer for arbejdet med inddragelsen af børn.

Spørgeskemaundersøgelsen er udsendt med invitationen til det overordnede spørgeskema I. Spørgeskemaerne er således sendt til én udvalgt repræsentant fra hver af de 98 danske kommuner. Invitationsbrevet beskriver, hvordan den udvalgte repræsentant for kommunen bedes videresende spørgeskemaerne til de rette respondenter på de fire ressortområder. Repræsentanterne for ressortområderne er dermed udvalgt på baggrund af en vurdering af den overordnede kommunerepræsentant. Skemaerne for de fire ressortområder var, ligesom det overordnede skema, åbne for besvarelser i perioden 17. november til og med 21. december 2020. I besvarelsesperioden er der ad to omgange med en

uges mellemrum blevet rykket via mail for manglende besvarelser.

På sundhedsområdet er der 40 personer, som har udfyldt spørgeskemaet, og yderligere 6 personer, som har givet nogle svar. Dette giver en samlet svarprocent på 47 pct. på sundhedsområdet. Størstedelen af respondenterne på sundhedsområdet har en ledende rolle inden for sundheds- eller familieområdet, og derudover er der respondenter med en stilling som sundhedskonsulent, sundhedsplejerske og sundhedskoordinator.

På dagtilbuds- og skoleområdet er det 54 af de udvalgte repræsentanter, som har besvaret det fulde spørgeskema, og 10 personer, som har besvaret delvist, hvilket resulterer i en samlet svarprocent på 65 pct. Her er det ligeledes hovedsageligt personer i en ledende rolle, såsom centerchefer og skolechefer, som har udfyldt spørgeskemaet. De øvrige besvarelser er gennemført af personer med en konsulentstilling, bl.a. pædagogiske konsulenter og udviklingskonsulenter.

På socialområdet er der 43 personer, som har besvaret spørgeskemaet, og 6 personer, som har givet nogle svar. Det giver samlet set for socialområdet en svarprocent på 50 pct. Her har størstedelen af respondenterne også en ledende rolle såsom børne- og familiechef samt centerchef. Herudover er flere besvarelser gennemført af udviklingskonsulenter og chefkonsulenter.

På kultur- og fritidsområdet har 52 personer udfyldt det fulde spørgeskema, og 5 personer har givet nogle svar, hvilket giver en svarprocent på 58 pct. Hovedparten af besvarelsene er givet af personer i en ledende rolle, bl.a. chef for kultur og fritid samt centerchef. Desuden har en del konsulenter inden for kultur, fritid og idræt udfyldt spørgeskemaet.

Den samlede besvarelsesprocent på de fire ressortområder ligger mellem 47 og 65 pct. og ligger således en smule lavere end svarprocenten for den overordnede spørgeskemaundersøgelse (70 pct.). Svarprocenten er lavest på sundhedsområdet, som ligeledes er det ressortområde, som i mindst omfang arbejder med børneinddragelse. Dette peger i retning af, at særligt de kommuner og repræsentanter, som har størst erfaring med og viden om børneinddragelse, har deltaget i de fire spørgeskemaundersøgelser.

Der findes dog stadig en god repræsentation af alle fem regioner og en god fordeling mellem landets største og mindste kommuner. Samlet set må de indsamlede data antages både at være solide og give et godt billede på kendskab til og erfaringer med børneinddragelse på de fire ressortområder blandt landets kommuner.

4.3 GOOD-PRACTICE-CASES

Det har været væsentligt, at kortlægningen identificerer og beskriver gode eksempler på børneinddragelse, som kan fungere som videre inspiration for andre kommuner.

Som led i afdækningen er der derfor gennemført 19 casestudier, som er vurderet som særligt gode eksempler på inddragelse. Udvælgelsen af gode eksempler er sket i tæt samråd med Børnerådet. Kommunerne er udvalgt ud fra besvarelserne i kortlægningens omfattende spørgeskemaundersøgelse, Børnerådets viden og kendskab til kommunernes arbejde samt inputs fra relevante aktører på området, herunder KL. Udvælgelsen er sket således,

at alle udvalgte forvaltningsområder samt former for børneinddragelse så vidt muligt er repræsenteret. Der er blevet udført desk research samt lavet dokumentstudier af eventuel dokumentation af inddragelsesprocessen, herunder vurdering af værdien af inddragelsen, fremmende og hæmmende faktorer mv.

I forbindelse med hver casebeskrivelse er der blevet gennemført mellem et og fem kvalitative interviews. Interviewene er blevet foretaget online via Teams som følge af COVID-19. Alt efter hvilken case der er tale om, er der blevet foretaget interviews med nøglepersoner som fx kommunale tovholdere eller projektledere, involverede børn, i nogle tilfælde de fagpersoner, som i den enkelte case står med ansvaret for børneinddragelsen i hverdagen, samt de såkaldte aftagerpersoner, som får outputtet af børneinddragelsen. Nedenfor ses en oversigt over, hvilke interviews der er blevet gennemført i forbindelse med de respektive casebeskrivelser. I alt 47 interviews med 54 forskellige personer.

KOMMUNE	OMRÅDE	NAVN PÅ CASE	INTERVIEWPERSONER
Aalborg	Tværgående	Ungekongres	En tovholder Tre inddragede børn
	Tværgående	Situationsanalyse	En tovholder Tre inddragede børn To embedsmænd, som aftager inputs fra inddragelse
Aarhus	Kultur og fritid	Inddragelsesproces i forbindelse med fritidstilbud (FU-visionen)	To projektledere To konsulenter på kommunalt niveau En fagperson med ansvar for inddragelsen
	Tværgående	Børne- og ungebyråd	To tovholdere Tre inddragede børn
Brønderslev	Social	Masken – gruppeindsats for børn, hvis forældre har psykisk sygdom eller misbrug	En centerchef To ansvarlige medarbejdere fra gruppen
Esbjerg	Social	Mentaliseringsevne for anbragte børn	En tilbudsleder En pædagog Et barn
	Social	Inddragelse af børn og unge med kontaktperson	En tilbudsleder En kontaktperson Et inddraget barn En repræsentant for myndighed (aftager)

Gentofte	Kultur og fritid	Byens hus	En chef på kommunalt niveau Et inddraget barn En projektleder
	Tværgående	Opgaveudvalget – En Ny Udskoling	En lokal politiker, medlem af skoleudvalget En facilitator En ung
	Skole	Advisoryboard	En lokal politiker, medlem af skoleudvalget En koordinator En elev
Herning	Dagtilbud	Evaluering af coronatid	En projektleder To institutionsledere
	Tværgående/skole	Udvikling af inklusionsstrategi, "Meningsfulde fællesskaber"	En projektleder
Holbæk	Dagtilbud og skole	MiniCrews	To projektledere To pædagoger
Hvidovre	Social	Inddragelse på bosted (FIT)	En socialrådgiver En leder En pædagog Fire inddragede børn
Ærø	Sundhed	Forløb for overvægtige børn	To projektledere Tre inddragede børn
NORDISKE CASES			
Lindesnes, Norge	Tværgående	Børne- og ungebyråd	En koordinator En embedsmand
Vefsn, Norge	Tværgående	"Mosjømodellen for Medvirkning"	En koordinator Et inddraget barn
Simrishamn, Sverige	Tværgående	"Barnrättsteam"	En koordinator
Piteå, Sverige	Tværgående	"Unga kommunutvecklara"	En projektleder

De forskellige cases er samlet i et casekatalog, som dels beskriver de gode eksempler, herunder værdien af børneinddragelse, fra hhv. børne- og forvaltningsperspektiv, dels kommer med konkrete, operationelle anbefalinger om børneinddragelse. Kataloget understøtter således udviklingen samt muligheden for implementeringen af et fælles kommunalt sprog.

De kvalitative interviews er baseret på interviewguides, som er tilpasset de enkelte cases og persongrupper. Fokus for interviewene har særligt været betydningen af at bruge børneinddragelse i indsatser og projekter og disses resultater, samt hvordan børnenes udsagn og perspektiver er blevet brugt i processen. Interviewene med de inddragede børn og unge er blevet gennemført af erfarne konsulenter, og interviewene er foregået *på den måde*,

børnene har ønsket og har følt sig mest trygge ved. Der er derfor både børn, der er blevet interviewet alene, børn, der har haft en anden voksen til stede, og børn, der har haft andre børn til stede. Alle cases og brugen af direkte citater er blevet godkendt af de enkelte interviewpersoner.

4.4 INDSAMLING AF NORDISKE ERFARINGER

Som led i kortlægningen af nordiske erfaringer har vi gennemført en omfattende desk research af udviklingen inden for lovgivning, strategier og tiltag i hhv. Norge og Sverige. Herudover har vi gennemført kvalitative interviews med relevante nøgleaktører på området i hhv. Norge og Sverige, inkl. børneombudsmandsinstitutioner, Kommunesektorens organisasjon (KS) og Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), relevante ministerier i de to respektive lande samt Red Barnet.

Bilag 1: Kortlægning af børneinddragelse på ressortområder

DAGTILBUDS- OG SKOLEOMRÅDET

Dagtilbuds- og skoleområdet er det ressortområde blandt de deltagende kommuner, som arbejder mest med børneinddragelse. Det hænger i høj grad sammen med, at børn og unge er den primære målgruppe, og at børn traditionelt er blevet inddraget på skoleområdet, bl.a. via elevråd. Dagtilbuds- og skoleområdet er i tråd hermed det område, hvor tilstedeværelsen af interne praksisser og rutiner til at understøtte arbejdet med børneinddragelse er størst, og samtidig det område, hvor der er flest konkrete eksempler og erfaringer med forskellige måder at inddrage børn på. Herudover viser kortlægningen, at kommunerne har gode resultater af børneinddragelse på dette ressortområde, særligt i relation til at øge den demokratiske dannelse blandt børn samt skabe et bedre oplyst beslutningsgrundlag.

Disse fund er uddybet i afsnittet herunder og baserer sig på 60 kommuner. Det er bl.a. center- og skolechefer samt udviklingskonsulenter og pædagogiske konsulenter på området, der er indgået i spørgeskemaundersøgelsen.

Hvordan arbejder kommunerne med børneinddragelse på dagtilbuds- og skoleområdet?

Langt størstedelen af de deltagende kommuner arbejder med børneinddragelse på dagtilbuds- og skoleområdet. Børneinddragelsen er understøttet gennem politiske strategier og politikker på området, og foregår derudover mere lokalt ude i dagtilbud og på skoler.

Kortlægningen viser, at mere end 6 ud af 10 kommuner har fokus på børneinddragelse i forskellige politikker og

strategier på dagtilbuds- og skoleområdet, mens omkring hver femte har en selvstændig strategi for børneinddragelse på området (figur 1).

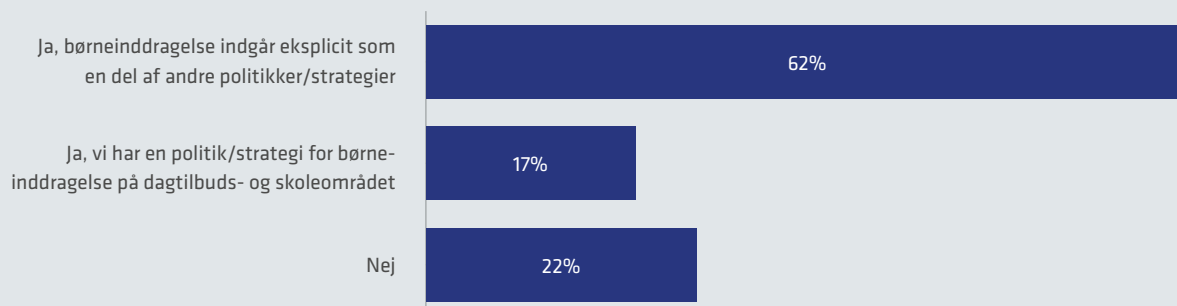
I størstedelen af kommunerne indeholder strategien en beskrivelse af kommunens arbejde med børneinddragelse. Cirka hver tredje af strategierne indeholder klare målsætninger for børneinddragelse samt beskrivelser af nye initiativer og målsætninger på området. Herudover peger en række kommuner på, at strategierne indeholder metoder og værktøjer til at arbejde med børneinddragelse. Fagpersonale har været involveret i udarbejdelsen af strategierne i langt størstedelen af kommunerne, mens børn har været involveret i udviklingen af strategien på skoleområdet i knap halvdelen af kommunerne.

Dagtilbuds- og skoleområdet er det ressortområde, som arbejder mest systematisk med børneinddragelse. Kortlægningen viser, at mere end 8 ud af 10 kommuner har en eller flere interne rutiner eller procedurer til at understøtte arbejdet med børneinddragelse på dagtilbuds- og skoleområdet.

Kortlægningen viser herudover, at en barriere for arbejdet med børneinddragelse er manglende kompetencer og værktøjer hos de relevante medarbejdere. Her viser kortlægningen, at 3 ud af 10 kommuner angiver, at de har anvendt kompetenceudviklingsforløb med fokus på børneinddragelse inden for de sidste to år på dagtilbuds- og skoleområdet (figur 2).

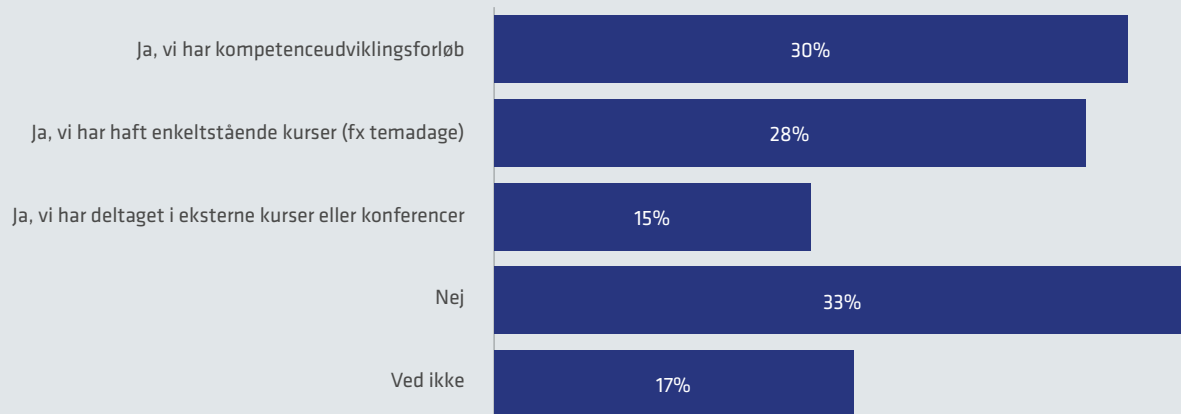
Ser man på kommunernes konkrete erfaringer med forskellige former for børneinddragelse, er det tydeligt,

FIGUR 1 HAR I EN NEDSKREVET POLITIK ELLER STRATEGI FOR BØRNEINDDRAGELSE I JERES KOMMUNE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens dagtilbuds- og skoleområde har besvaret spørgeskemaet. N = 60.

FIGUR 2 HAR I INDEN FOR DE SIDSTE TO ÅR HAFT KOMPETENCEUDVIKLING MED FOKUS PÅ BØRNE-INDDRAGELSE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens dagtilbuds- og skoleområde har besvaret spørgeskemaet. N = 54. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar.

at dagtilbuds- og skoleområdet i sammenligning med de andre ressortområder i højeste grad arbejder systematisk med inddragelse af børn.

Således angiver 7 ud af 10 kommuner, at de har et fast råd med børn, der giver inputs til politikudvikling på overordnet kommunalt niveau, og 6 ud af 10, at de har faste råd med børn lokalt på fx skoler. Det hænger sammen med, at skoler er forpligtet til at have elevråd, og at mange af de kommunale råd naturligt beskæftiger sig med skoleområdet. Herudover er skoleområdet det ressortområde, som benytter borgerpaneler med børn i størst omfang. Et godt eksempel på et borgerpanel er Gentofte Kommunes advisoryboard, som rådgiver og inspirerer forvaltningen i arbejdet med at sikre kvalitet på skoleområdet. Det overordnede fokus for advisoryboardets arbejde er børns og unges trivsel og læring.

Herudover anvendes medbestemmelse i forbindelse med dagligdagsaktiviteter i stort set alle kommuner på dagtilbuds- og skoleområdet. Ydermere benytter over halvdelen af kommunerne mere systematisk dataindsamling blandt børn. Her fremhæves særligt trivselsundersøgelser på skoleområdet samt mindre evalueringer af forskellige skole- og dagtilbud.

Ser man på kommunernes opfølgning med børn, der har været inddraget i projekter, er arbejdet på dagtilbuds- og

skoleområdet ligeledes mere systematisk i sammenligning med social- og sundhedsområdet. Omvendt anvender kommunerne i endnu højere grad opfølgning på kultur- og fritidsområdet. På dagtilbuds- og skoleområdet sker opfølgningen hyppigst gennem evalueringer, hvor 4 ud af 10 angiver, at de altid eller ofte følger op med børn gennem evalueringer (figur 3).

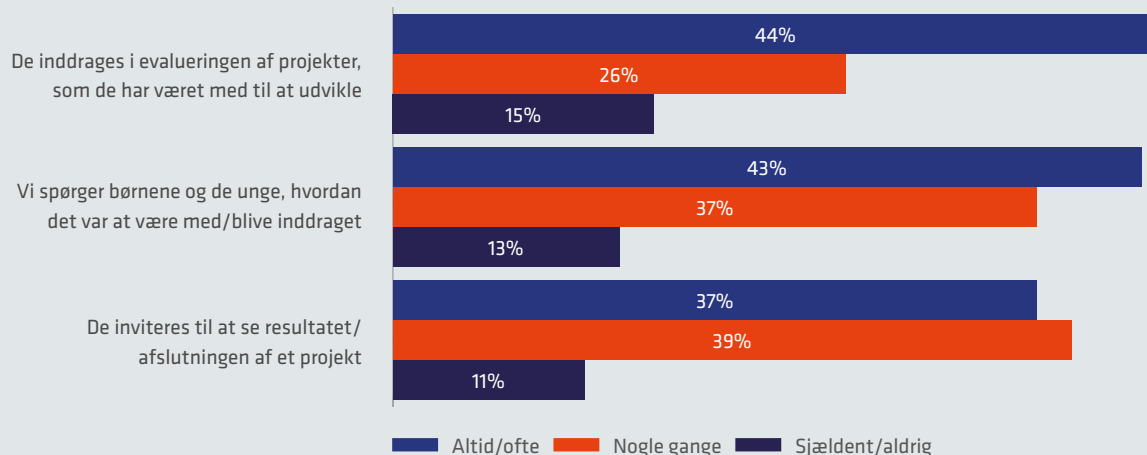
Hvorfor arbejder kommunerne med børneinddragelse på dagtilbuds- og skoleområdet?

Der findes en stærk motivation og klare målsætninger bag arbejdet med børneinddragelse på dagtilbuds- og skoleområdet. Dette italesættes tydeligt af en medarbejder på skoleområdet: *Børnene er med til at kvalificere kerneopgaven og sikre kvalitetsudvikling. Herudover oplever børn, at det betaler sig at have indflydelse. Det er demokratisk dannelse, og de bliver skabende verdensborgere.*

Som det ses i figur 4 nedenfor, er det overordnede formål med at inddrage børn og unge på dagtilbuds- og skoleområdet ligeledes at give børn og unge en stemme og skabe motivation og engagement for at deltage i demokratiske processer.

Dagtilbuds- og skoleområdet er herudover det ressortområde, som har de største forventninger til børneinddragelsen, men som også har oplevet det største

FIGUR 3 HVOR OFTE FØLGER I OP MED DE BØRN OG UNGE, DER HAR VÆRET INDDRAGET I KOMMUNALE PROJEKTER OG INDSATSER PÅ FØLGENDE MÅDER?

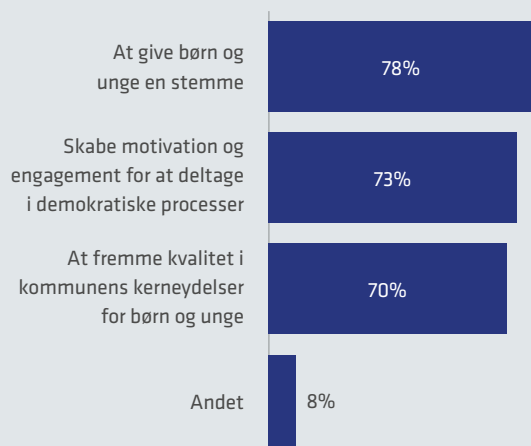

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens dagtilbuds- og skoleområde har besvaret spørgeskemaet. N = 54 kommuner har besvaret. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar. "Ved ikke" er taget ud.

udbytte af arbejdet med inddragelsen. Således forventer alle de deltagende kommuner, at børneinddragelse vil have en effekt på den demokratiske læring blandt børn og man forventer, at børneinddragelse vil medføre et bedre oplyst beslutningsgrundlag. Det er ligeledes på disse to

områder, at kommunerne i størst grad har oplevet et udbytte af inddragelsen. Således oplever størstedelen, at børneinddragelse fremmer et oplyst beslutningsgrundlag og en øget demokratisk dannelse blandt børn og unge.

FIGUR 4 HVAD ER DE OVERORDNEDE FORMÅL MED AT INDDRAGE BØRN OG UNGE I JERES KOMMUNE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens dagtilbuds- og skoleområde har besvaret spørgeskemaet. N = 64 kommuner. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar.

FIGUR 5 UDBYTTET AF BØRNEINDDRAGELSE

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens dagtilbuds- og skoleområde har besvaret spørgeskemaet. N = 54 kommuner har besvaret. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar.

SOCIALOMRÅDET

På socialområdet findes en række lovbundne tiltag for at sikre børneinddragelse. Det er tiltag, som har betydning for kommunernes arbejde med børneinddragelse på socialområdet generelt. Socialområdet er det ressortområde, hvor der arbejdes mest systematisk med børneinddragelse, fx via tilstedeværelsen af interne procedurer og kompetenceudvikling. Omvendt viser kortlægningen også, at kommunerne har få konkrete erfaringer med børneinddragelse, der ikke er lovbundet på socialområdet, og at langt de fleste ikke har en systematisk tilgang til opfølgning blandt de inddragede børn.

I tråd med de øvrige ressortområder ligger der en stor motivation bag inddragelsen af børn på socialområdet – hvor de primære målsætninger er at fremme kvaliteten af kerneydelser samt at sikre børnenes stemme, trivsel og selvtillid.

Nedenstående uddyber ovenstående fund og baserer sig på 46 kommuners besvarelser omhandlende børneinddragelse på socialområdet. Respondenterne er typisk børne- og familiechefer, chefkonsulenter eller udviklingskonsulenter på socialområdet i den pågældende kommune.

Hvordan arbejder kommunerne med børneinddragelse på socialområdet?

Hver femte deltagende kommune arbejder med børneinddragelse på socialområdet, og arbejdet er understøttet af strategier og politikker på området. Lidt under en tredjedel af de deltagende kommuner har en selvstændig strategi for børneinddragelse på socialområdet, mens 4 ud af 10 kommuner har fokus på børneinddragelse som en del af forskellige politikker og strategier på socialområdet. Socialområdet er dermed det område, hvor flest kommuner har en selvstændig strategi.

Omkring halvdelen af strategierne indeholder en beskrivelse af kommunens arbejde med børneinddragelse samt en række målsætninger for arbejdet med inddragelsen af børn. Lidt færre af strategierne indeholder en beskrivelse af nye initiativer.

Som noget særligt for strategierne på socialområdet retter de sig mod børn og unge fra 0-årsalderen og helt op til 23-25 års-alderen. Aldersspændet for de inddragede børn og unge er derved langt større, end det er tilfældet inden for de tre andre ressortområder. Det kan fx være som følge af inddragelse i forbindelse med efterværnsindsatser over for anbragte unge.

FIGUR 6 HAR I EN NEDSKREVET POLITIK ELLER STRATEGI FOR BØRNEINDDRAGELSE I JERES KOMMUNE?

Ja, børneinddragelse indgår eksplicit som en del af andre politikker/strategier

39%

Ja, vi har en politik/strategi for børneinddragelse på socialområdet

28%

Nej

33%

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens socialråde har besvaret spørgeskemaet. N = 46.

Interne procedurer, metoder og kompetenceudvikling er afgørende for at fremme børneinddragelse. Kortlægningen viser, at både interne procedurer, metoder og kompetenceudvikling i højere grad er til stede på socialområdet end på de øvrige tre ressortområder.

Knap halvdelen af kommunerne angiver, at de har nedskrevne procedurer og værktøjer for arbejdet med børneinddragelse på socialområdet. Som det fremgår af figur 7, har cirka hver anden svaret, at de har haft kompetenceudvikling med fokus på børneinddragelse. Den konkrete inddragelse af børn sker primært på lokalt plan i forbindelse med dagligdagsaktiviteter på socialområdet. Det er således halvdelen af kommunerne, som har konkrete erfaringer med inddragelse af børn i form af medbestemmelse over dagligdagsaktiviteter fx ved børnemøder og husmøder for anbragte børn og unge.

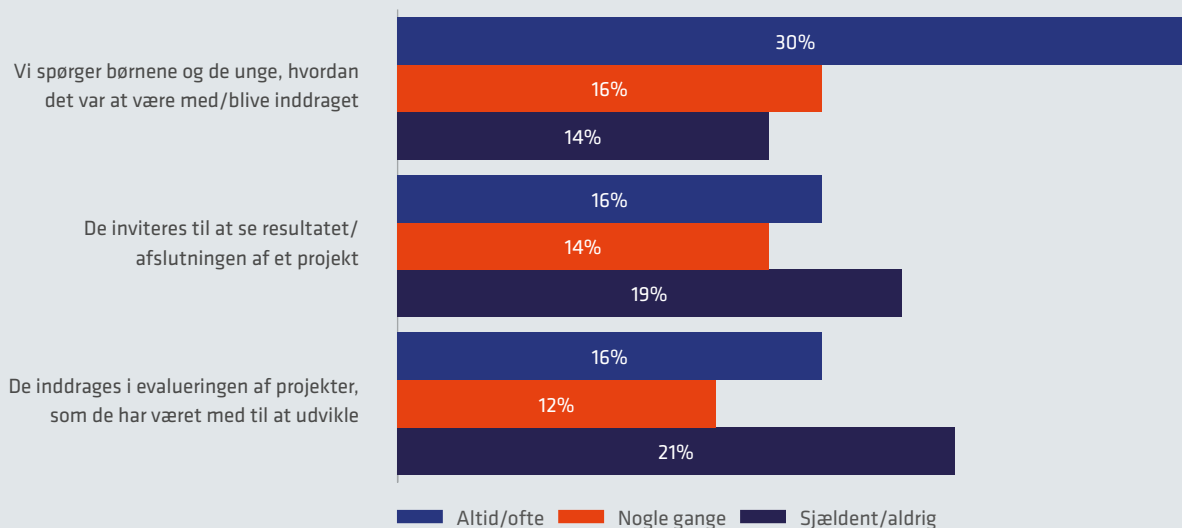
Figur 8 viser, i hvilken grad man følger op på børneinddragelsen. Der følges i mindre grad op på børneinddragelsen på socialområdet i sammenligning med andre ressortområder, og det sker ikke systematisk.

FIGUR 7 HAR I INDEN FOR DE SIDSTE TO ÅR HAFT KOMPETENCEUDVIKLING MED FOKUS PÅ BØRNEINDDRAGELSE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens socialråde har besvaret spørgeskemaet. N = 45. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenter mulighed for at angive flere svar.

FIGUR 8 HVOR OFTE FØLGER I OP MED DE BØRN OG UNGE, DER HAR VÆRET INDDRAGET I KOMMUNALE PROJEKTER OG INDSATSER PÅ FØLGENDE MÅDER?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens socialråde har besvaret spørgeskemaet. N = 43. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenter mulighed for at angive flere svar. "Ved ikke" er taget ud.

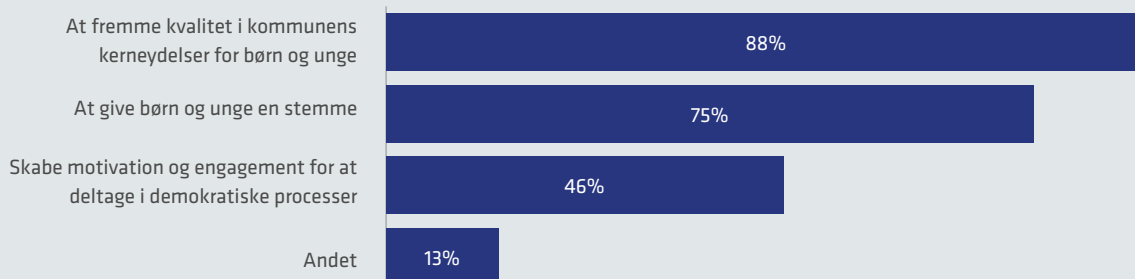
Hvorfor arbejder kommunerne med børneinddragelse på socialområdet?

Der ses en stærk motivation og klare målsætninger bag arbejdet med børneinddragelse på socialområdet. Som det ses i figur 9, er det overordnede formål med børneinddragelsen at fremme kvaliteten af kerneydelserne på socialområdet samt sikre, at børn og unge får en stemme. Dette gør sig særligt gældende i sociale tilbud målrettet udsatte børn og unge, hvor inddragelsen handler om at give børnene mest mulig medbestemmelse. Børnenes medbestemmelse er ifølge ledere og med-

arbejdere på socialområdet væsentlig for at sikre deres trivsel, selvværd og selvtillid, så de kan træffe egne beslutninger i det videre liv.

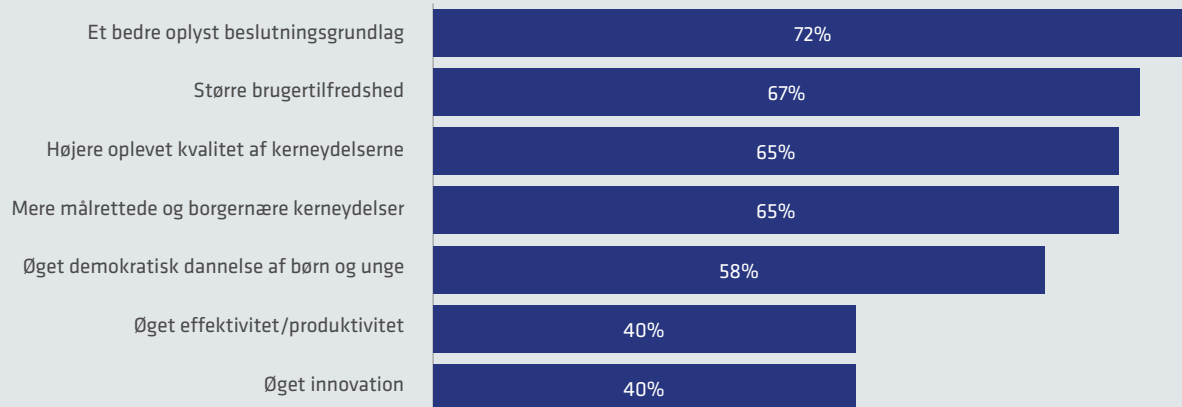
Kortlægningen viser derudover, at kommunernes oplevede udbytte stemmer godt overens med motivationen bag og målsætningerne for inddragelsen på socialområdet. Udover oplevet højere kvalitet og mere målrettede kerneydelser oplever størstedelen af kommunerne også at få et bedre beslutningsgrundlag og større brugertilfredshed på socialområdet, jf. nedenstående figur 10.

FIGUR 9 HVAD ER DE OVERORDNEDE FORMÅL MED AT INDDRAGE BØRN OG UNGE I JERES KOMMUNE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens socialråde har besvaret spørgeskemaet. N = 48. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenter mulighed for at angive flere svar.

FIGUR 10 UDBYTTET AF BØRNEINDDRAGELSE

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens socialråde har besvaret spørgeskemaet. N = 43. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenter mulighed for at angive flere svar.

KULTUR- OG FRITIDSOMRÅDET

4 ud af 10 deltagende repræsentanter for kultur- og fritidsområdet siger, at man arbejder med børneinddragelse på området. På området vurderes det, at man arbejder mindre systematisk med børneinddragelse, fx i form af tilstedeværelsen af interne procedurer og kompetenceudvikling. I stedet er arbejdet karakteriseret ved at omhandle nye initiativer og projekter, hvor børn ofte inddrages gennem fx foreninger. Kommunerne gennemfører i høj grad innovative samskabelsesprocesser med børn, og kultur- og fritidsområdet er også det ressortområde, der i størst omfang følger op med de børn, der har været involveret i kommunale projekter.

Nedenstående uddyber de ovenstående fund og baserer sig på 55 kommuners besvarelser omhandlende børneinddragelse på kultur- og fritidsområdet. Spørgeskemaet er besvaret af personer i en ledende rolle i den relevante forvaltning, fx chef for kultur og fritid, samt konsulenter inden for fritid, kultur og idræt.

Hvordan arbejder kommunerne med børneinddragelse på kultur- og fritidsområdet?

Hver femte kommune har en selvstændig strategi for

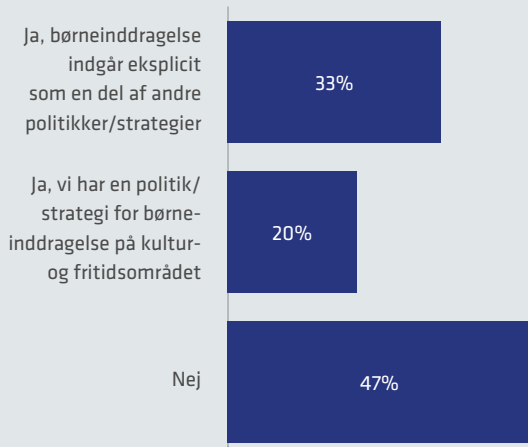
børneinddragelse på kultur- og fritidsområdet, hvor cirka hver anden deltagende kommune svarer, at den ikke har en politik eller strategi for børneinddragelse på kultur- og fritidsområdet (figur 11).

Kortlægningen viser, at få (omkring hver tredje) af strategierne indeholder en beskrivelse af kommunens arbejde med børneinddragelse samt klare målsætninger for arbejdet. Derimod indeholder strategierne en beskrivelse af nye initiativer og projekter med fokus på børneinddragelse. På kultur- og fritidsområdet har man i mindre grad faste interne procedurer og systematikker for børneinddragelse. I stedet arbejder kommunerne mere ad hoc med at inddrage børn i nye initiativer og projekter, og de benytter andre kanaler som eksempelvis foreninger på området i arbejdet med inddragelsen af børn.

Som det fremgår af figur 12, er der en stor andel af de deltagende kommuner, der på kultur- og fritidsområdet ikke har været på kompetenceudvikling med fokus på børneinddragelse.

Ser man på den konkrete erfaring med inddragelsen af børn, har en stor del af kommunerne en række gode

FIGUR 11 HAR I EN NEDSKREVET POLITIK ELLER STRATEGI FOR BØRNEINDDRAGELSE I JERES KOMMUNE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens kultur- og fritidsområde har besvaret spørgeskemaet. N = 55.

FIGUR 12 HAR I INDEN FOR DE SIDSTE TO ÅR HAFT KOMPETENCEUDVIKLING MED FOKUS PÅ BØRNEINDDRAGELSE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens kultur- og fritidsområde har besvaret spørgeskemaet. N = 54. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar.

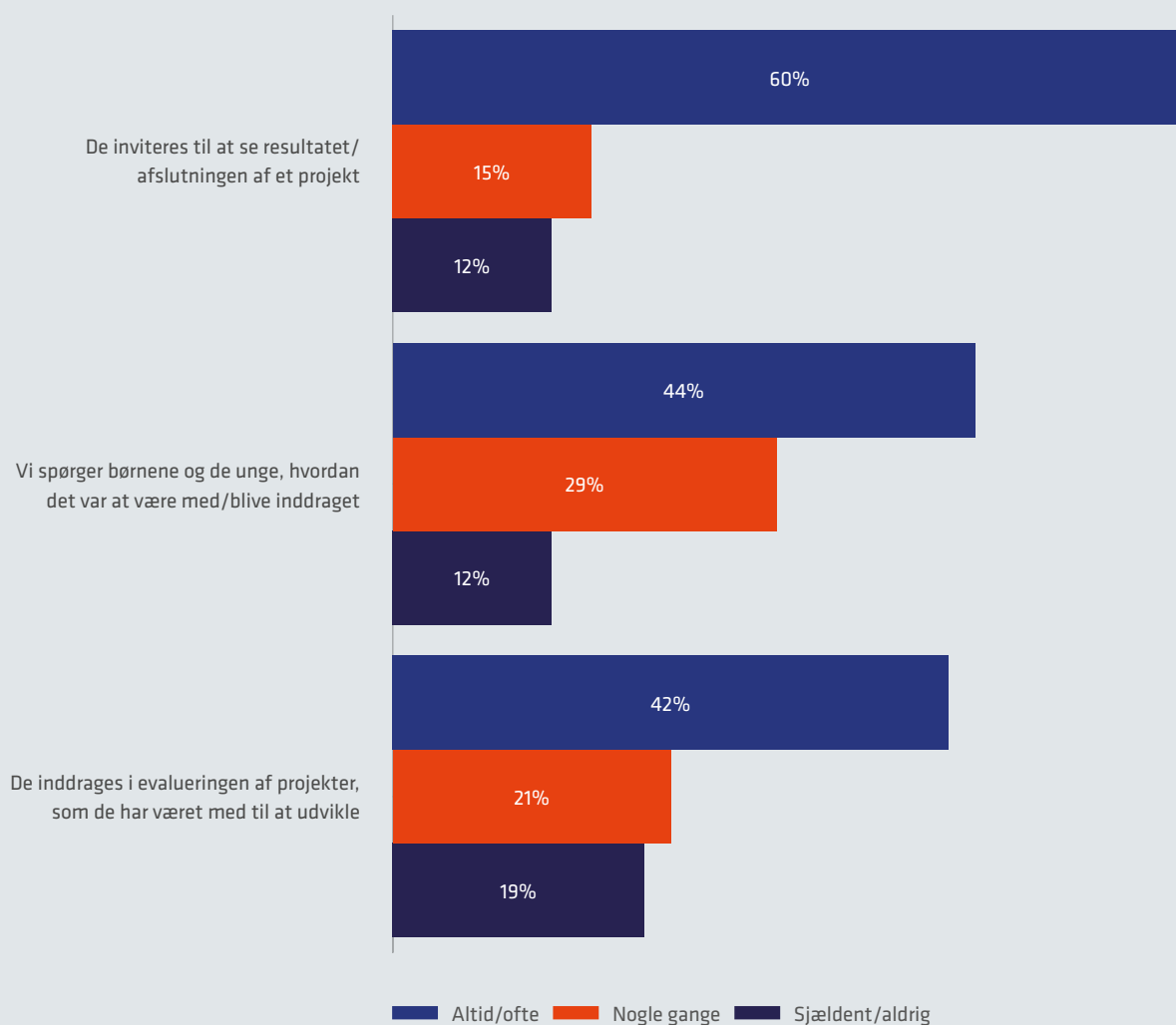
eksempler på kultur- og fritidsområdet. Over halvdelen af kommunerne arbejder med faste råd med deltagelse af børn, mens omkring en femtedel arbejder med borgerpaneler med børn.

Herudover har kommunerne stor erfaring med at arbejde mere projektorienteret med børneinddragelsen på kultur- og fritidsområdet. Børnene vil således ofte blive inddraget tidligt i en proces og være involveret gennem

hele processen. På kultur- og fritidsområdet findes således flere gode eksempler på, at børn og unge kommer med ind i maskinrummet på et tidligt tidspunkt og derved er med til at udvikle og udforme aktiviteten eller indsatsen.

Kultur- og fritidsområdet arbejder mest systematisk med opfølgningen med de børn, der har været involveret i kommunale projekter. Således inviteres børn og unge ofte til at se resultatet af et projekt.

FIGUR 13 HVOR OFTE FØLGER I OP MED DE BØRN OG UNGE, DER HAR VÆRET INDDRAGET I KOMMUNALE PROJEKTER OG INDSATSER PÅ FØLGENDE MÅDER?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens kultur- og fritidsområde har besvaret spørgeskemaet. N = 52. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar. "Ved ikke" er taget ud.

Hvorfor arbejder kommunerne med børneinddragelse på kultur- og fritidsområdet?

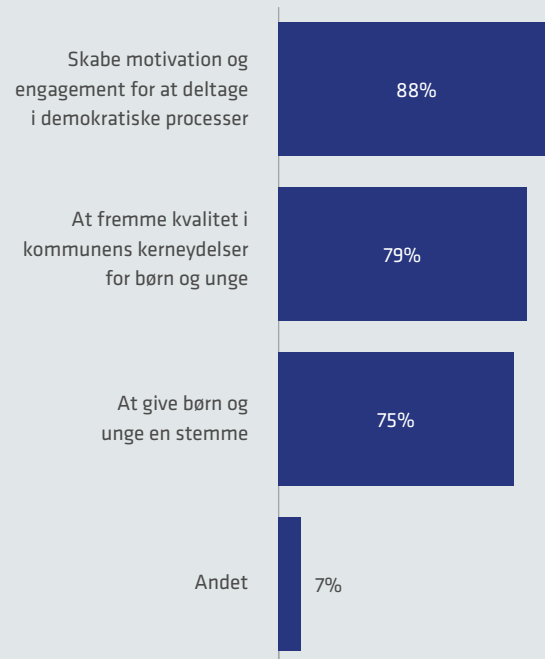
Størstedelen af kommunerne på området svarer, at det at skabe motivation og engagement i demokratiske processer er en målsætning bag børneinddragelsen. En stor del af arbejdet med børneinddragelse på kultur- og fritidsområdet handler således om at give alle mulighed for at komme til orde samt give børn erfaring med og læring om demokratiske processer (figur 14).

Derudover peger flere kommuner på, at inddragelse skaber bedre og mere relevante tilbud og aktiviteter for børn og unge. Denne pointe hænger tæt sammen med effektivitetsrationalet, men kommunerne lægger her ofte også vægt på at samskabe gode og relevante tilbud til børn, som det italesættes i dette citat:

Børneinddragelse handler om at motivere til deltagelse og vise, at aktiv deltagelse skaber medbestemmelse. Herudover handler det om at gøre aktiviteter og initiativer relevante og samskabe gode tilbud.

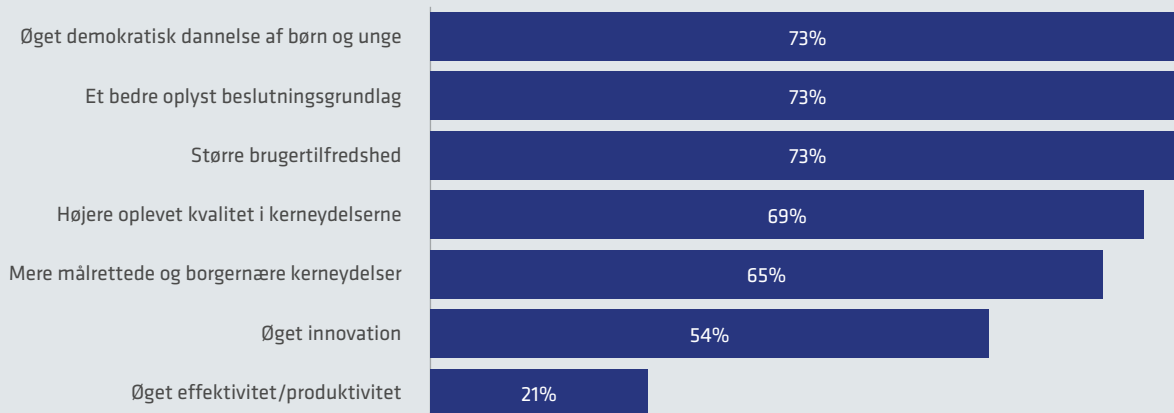
Kortlægningen viser ydermere, at kommunerne har gode oplevede resultater af arbejdet med børneinddragelse på kultur- og fritidsområdet. Dette gælder særligt i forhold til at skabe større brugertilfredshed og et bedre oplyst besluningsgrundlag samt øge den demokratiske dannelse hos børn og unge.

FIGUR 14 HVAD ER DE OVERORDNEDE FORMÅL MED AT INDDRAGE BØRN OG UNGE I JERES KOMMUNE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens kultur- og fritidsområde har besvaret spørgeskemaet. N = 57. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar.

FIGUR 15 UDBYTTET AF BØRNEINDDRAGELSE

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens kultur- og fritidsområde har besvaret spørgeskemaet. N = 52. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar.

SUNDHEDSOMRÅDET

Børneinddragelse på sundhedsområdet er i mindre grad understøttet af overordnede strategier, og kommunerne har færre konkrete eksempler på brugen af børneinddragelse i sammenligning med de øvrige ressortområder.

Kortlægningen viser, at kommunerne inden for sundhedsområdet primært har konkrete erfaringer med systematisk dataindsamling blandt børn, eksempelvis ved større sundhedsundersøgelser. I tråd hermed er den primære motivation bag børneinddragelsen på sundhedsområdet at få konkret viden og konkrete inputs samt at fremme kvaliteten af kerneydelser.

En pointe her er, at sundhedsområdet i sammenligning med de øvrige områder er det område, hvor den mindste andel af kommunerne på overordnet niveau angiver, at de arbejder med børneinddragelse (hver tredje kommune angiver det).

Nedenstående uddyber ovenstående fund og baserer sig på 44 kommuners besvarelser omhandlende børneinddragelse på sundhedsområdet. Størstedelen af respondenterne på sundhedsområdet har en ledende rolle inden

for sundheds- eller familieområdet. Derudover er der respondenter med stillinger som fx sundhedskonsulent og sundhedskoordinator.

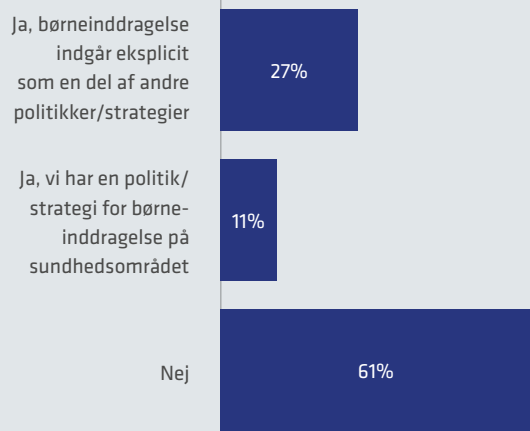
Hvordan arbejder kommunerne med børneinddragelse på sundhedsområdet?

Som det fremgår af figur 16, angiver en stor andel af de deltagende kommuner, at de ikke har en strategi for børneinddragelse på sundhedsområdet.

På trods af at under halvdelen af kommunerne på sundhedsområdet har en strategi for børneinddragelse, har flere af kommunerne forskellige interne procedurer til at fremme arbejdet med inddragelsen af børn. Således har omkring hver tredje kommune nedskrevne procedurer og værktøjer, rutiner ved evalueringer og brugerundersøgelser samt procedurer ved opstarten af nye initiativer.

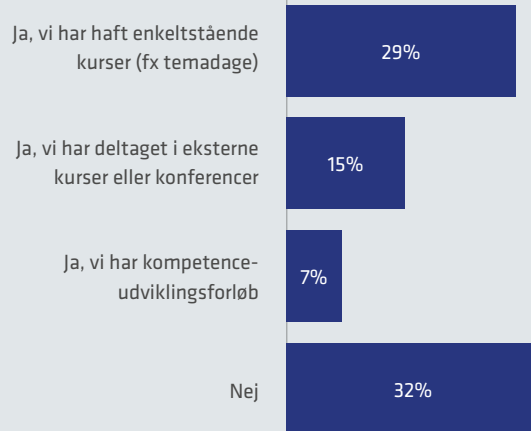
Kommunerne har på sundhedsområdet i mindre grad gjort brug af kompetenceudvikling til at styrke arbejdet med børneinddragelse i sammenligning med andre ressortområder. Cirka hver tredje svarer, at man ikke har haft kompetenceudvikling med fokus på børneinddragelse (figur 17).

FIGUR 16 HAR I EN NEDSKREVET POLITIK ELLER STRATEGI FOR BØRNEINDDRAGELSE I JERES KOMMUNE?

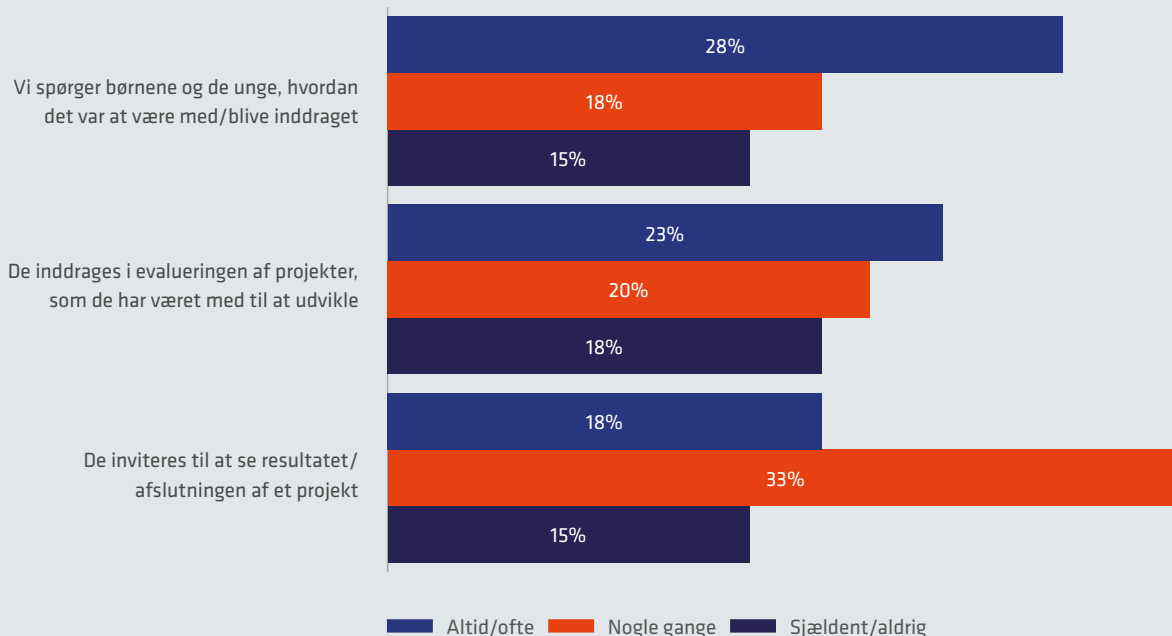
Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens sundhedsområde har besvaret spørgeskemaet. N = 44.

FIGUR 17 HAR I INDEN FOR DE SIDSTE TO ÅR HAFT KOMPETENCEUDVIKLING MED FOKUS PÅ BØRNEINDDRAGELSE?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: Én repræsentant fra kommunens sundhedsområde har besvaret spørgeskemaet. N = 41. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar.

FIGUR 18 HVOR OFTE FØLGER I OP MED DE BØRN OG UNGE, DER HAR VÆRET INDDRAGET I KOMMUNALE PROJEKTER OG INDSATSER PÅ FØLGENDE MÅDER?

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: En repræsentant fra kommunens sundhedsområde har besvaret spørgeskemaet. N = 40. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenter mulighed for at angive flere svar. "Ved ikke" er taget ud.

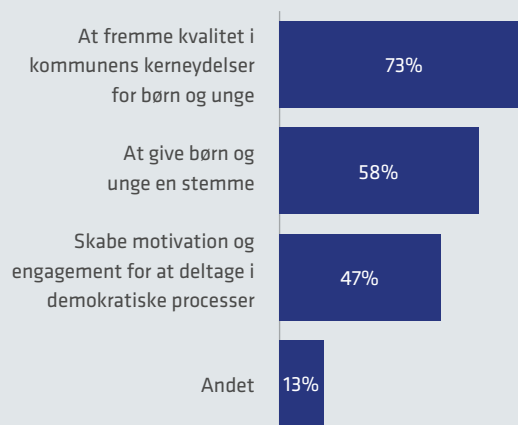
På sundhedsområdet har kommunerne erfaring med at gennemføre systematisk dataindsamling blandt børn. Dataindsamlingen kan have mange former og vil typisk ske ad hoc i forbindelse med en konkret situation, hvor man gerne vil have nogle konkrete inputs fra børn. Dataindsamling ses eksempelvis i forbindelse med forskellige større sundhedsundersøgelser eller trivselsundersøgelser blandt børn og unge. Et konkret eksempel på dataindsamling er interviews med børn i udskolingen i forbindelse med udarbejdelsen af en skoles rygepolitik.

Figur 18 viser, i hvilken grad man på sundhedsområdet følger op efter børneinddragelse.

Hvorfor arbejder kommunerne med børneinddragelse på sundhedsområdet?

I tråd med de tre andre ressortområder findes der store forventninger til og motivation bag børneinddragelse på sundhedsområdet. Figur 19 viser, at formålet i overvejende grad er for "at fremme kvaliteten af kerneydelsen".

FIGUR 19 HVAD ER DE OVERORDNEDE FORMÅL MED AT INDDRAGE BØRN OG UNGE I JERES KOMMUNE?

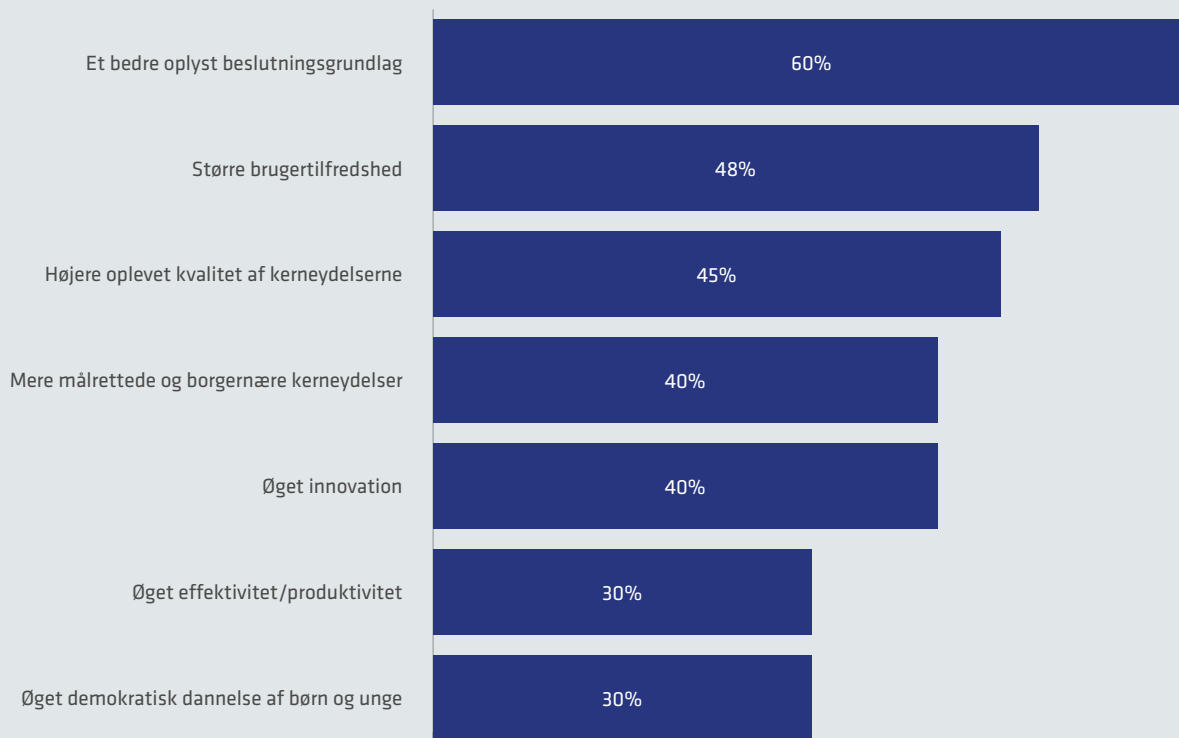
Kilde: Oxford Research, 2021. Note: En repræsentant fra kommunens sundhedsområde har besvaret spørgeskemaet. N = 45. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenter mulighed for at angive flere svar.

Arbejdet med børneinddragelse handler således om at indsamle ny og relevant viden samt fremme kvaliteten af kerneydelserne på sundhedsområdet. Motivationen og målsætningerne hænger således sammen med brugen af systematisk dataindsamling, som oftest anvendes, når kommunen mangler konkret viden og konkrete inputs om en kerneydelse målrettet børn. I dette citat sætter en medarbejder i sundhedssektoren ord på, hvordan børneinddragelse bidrager til arbejdet på sundhedsområdet: *Børnenes og de unges inputs og gode idéer er med til at kvalificere sundhedsarbejdet målrettet børn. Derudover skaber inddragelse motivation hos børn og voksne.* Som det fremgår af citatet, kan børneinddragelse, udover at give ny viden og kvalificere indsatser, skabe motivation hos de inddragede børn såvel som hos voksne.

På trods af de store forventninger til arbejdet med børneinddragelse på sundhedsområdet har en stor andel af kommunerne ikke konkrete erfaringer med resultaterne af børneinddragelse på sundhedsområdet. Op imod 4 ud af 10 svarer, at de ikke ved, hvorvidt børneinddragelse har medført øget effektivitet, innovation, demokratisk dannelse, brugertilfredshed eller bedre og mere målrettede kerneydelser.

Som det fremgår af figur 20, er det særligt "et bedre oplyst beslutningsgrundlag", der fremhæves som udbytte af børneinddragelse på sundhedsområdet.

FIGUR 20 UDBYTTET AF BØRNEINDDRAGELSE

Kilde: Oxford Research, 2021. Note: En repræsentant fra kommunens sundhedsområde har besvaret spørgeskemaet. N = 40. I forbindelse med dette spørgsmål havde respondenterne mulighed for at angive flere svar.

Bilag 2: Nordiske erfaringer med børneinddragelse

De nordiske lande har nationale institutioner, der varetager børns rettigheder i samfundet med afsæt i FN's Børnekonvention – såkaldte børneombud. Island, Finland, Norge og Sverige har inkorporeret Børnekonventionen i deres nationale lovgivning, hvor Danmark har ratificeret Børnekonventionen og er forpligtet til at efterleve konventionens artikler.

Kortlægningen i Norge og Sverige viser, at der er iværksat en række tiltag på nationalt, regionalt og kommunalt niveau, som understøtter systematisk arbejde med børneinddragelse. Erfaringerne fra hhv. Norge og Sverige beskrevet i indeværende bilag udvider, perspektiverer og underbygger, hvordan flere af de identificerede faktorer i Danmark kan understøtte og styrke kommuners arbejde med god børneinddragelse generelt. Det gælder fx:

- Tilstedeværelsen af et tydeligt politisk mandat via strategier og politikker for børns rettigheder
- Fokus på inddragelse af børn og unge i kommunens forskellige aktiviteter
- Etablering af ungebyråd
- Iværksættelse af kompetenceudvikling for medarbejdere
- Udvikling af en overordnet model for børneinddragelse

En dansk kommune kan således lade sig inspirere af de nordiske erfaringer med konkret arbejde med børneinddragelse.

Metodisk bygger kortlægningen på desk research, interviews med nøglepersoner i landenes børneombudsmandsinstitutioner, interviews og skriftlig dialog med repræsentanter fra Kommunesektorens organisasjon (KS) og Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samt repræsentanter fra relevante ministerier i de to respektive lande. Derudover er der gennemført interviews med kommunale medarbejdere og unge i fire udvalgte nordiske kommuner.

MANDAT VIA NATIONALT FOKUS PÅ BØRNEINDDRAGELSE

Børnekonventionen er inkorporeret i norsk og svensk lovgivning. I Sverige har man siden 1999 haft en national strategi for at styrke børns rettigheder, hvilket p.t. er udmøntet i den svenske regerings børnerettighedspolitik fra 2009.²

² [Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige - Regeringen.se](#)

Den norske regering har fokus på, at børn og unge har indflydelse i de sager, som vedrører dem. Det politiske fokus har udmøntet sig i en række tiltag, fx har de norske ministerier mulighed for at etablere et ungdomspanel, hvor børn og unge kan høres om en konkret problemstilling på nationalt niveau. Den norske regering påpeger imidlertid, at det først og fremmest er i kommunerne, at børn og unge har mulighed for at påvirke deres egen hverdag og fremtid gennem deltagelse og indflydelse i plan- og beslutningsprocesser.³

Den svenske pendant til Kommunernes Landsforening (KL), SKR, har i flere år tilbudt støtte, viden og rådgivning til det kommunale arbejde med at sikre børneinddragelse. Børneombudsmanden yder også støtte, viden og rådgivning til kommunerne.

I Norge spiller Kommunesektorens organisasjon (KS) også en central rolle i forhold til at styrke de unges stemme i lokaldemokratiet, herunder at understøtte unges mulighed for at engagere sig i demokrati og medborgerskab, bæredygtig udvikling, livsfærdigheder og folkesundhed.⁴

UNDERSTØTTENDE LOVGIVNING

Fokus på inddragelse af børn kommer også til udtryk i den lovgivning, som understøtter kommunernes inddragelse af børn. I Norge har plan- og bygningsloven siden 1989 foreskrevet, at kommunen har en forpligtelse til inddragelse af børn og unge i kommuneplanlægning. Derudover er der et krav om, at kommunerne udpeger en børnerepræsentant til at tage sig af børns og unges interesser i henhold til plan- og bygningsloven – det vil sige at vurdere den konkrete sag ud fra et børne- og ungesperspektiv. Plan- og bygningsloven giver således børn og unge en lovbestemt ret til at blive hørt i forbindelse med al planlægning og byggesagsbehandling, enten via egen deltagelse eller via en repræsentant, som varetager deres perspektiv.

I 2019 blev det desuden lovpligtigt for alle norske kommuner og regioner at etablere et ungdomsråd. Rådet er et rådgivende organ for kommunen eller regionen, som har ret til at udtale sig i sager, som gælder unge. Rammerne for rådet er, at valgperioden er to år, og at medlemmerne i rådet ikke må være fyldt 19 år på valgtidspunktet.

³ [Barn og unges deltakelse og innflytelse - regjeringen.no](#)

⁴ [Innbyggermedvirkning - KS - https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/innbyggermedvirkning/](#)

Derudover giver staten anbefalinger til rådets opgaver, organisering og sagsbehandling, men det er op til den enkelte kommune eller region, hvordan den bedst indretter sig med ungdomsrådet. Da lovgivningen fortsat er relativt ny, er det for tidligt for KS at sige noget om betydningen af lovændringen. Dog udtaler en kommunal medarbejder fra Lindesnes kommune, at kommunen har gode erfaringer med ungdomsrådet, der er sidestillet ældrerådet og rådet for personer med funktionsnedsættelser. Eksemplet er uddybet i casekataloget (Børnerådet og Oxford Research, 2021, s. 54).

I Sverige er det blevet lovpligtigt at gennemføre børnekonsekvensanalyser af offentlige beslutninger.⁵ Konsekvensanalysen skal gennemføres i følgende fire tilfælde, hvor børns inputs skal inddrages: 1) ved udarbejdelse af politikker, budgetter, retningslinjer, planer, strategier, organisationsforandringer med mere; 2) ved individuelle beslutninger, som træffes af retslige eller administrative myndigheder eller offentlige aktører, og som berører et eller flere børn; 3) ved beslutninger, som træffes af aktører i civilsamfundet og i den private sektor, inklusive for-profit- og non-profit-organisationer, som tilbyder ydelser, der berører eller påvirker børn; og 4) ved retningslinjer, som vedtages af personer, som arbejder for og med børn, inklusive forældre og andre værger og omsorgsgivere. En vigtig del af arbejdet med konsekvensanalyserne er opfølgningen, hvor de inddragede børn får en tilbagemelding på, hvad deres inputs har betydet. Eksemplet er udfoldet i casekataloget (Børnerådet og Oxford Research, 2021, s. 86).

KOMPETENCEUDVIKLING AF OFFENTLIGT ANSATTE

I Sverige har man et særskilt fokus på kompetenceudvikling af de offentligt ansatte, der arbejder med børneinddragelse. Med udgangspunkt i den nationale strategi for at styrke børns rettigheder har de svenske regioner i samarbejde med børneombudsmanden fået til opgave at samordne implementeringen af børns rettigheder i kommuner og regioner. En del af dette opdrag indebærer et kompetenceløft af offentligt ansatte om børns rettigheder. Kompetenceløftet er rettet mod kommuner og regioner med henblik på at øge vidensniveauet og styrke de kompetencer, der skal til for at arbejde med børneinddragelse.

I den svenske kommune Simrishamn står et børnerettighedsteam, med en repræsentant for alle kommunens forvaltninger, for uddannelsen af medarbejdere på kommunens skoler og ungdomsuddannelser i forhold til at kunne varetage børneinddragelse. Tilstedeværelsen af én medarbejder, der står til rådighed for kommunens andre medarbejdere i forhold til at understøtte børneinddragelse, kan også fremme børneinddragelsen i kommunen.

MODELLER FOR SYSTEMATISK ARBEJDE MED BØRNEINDDRAGELSE

I Sverige og Norge har en række kommuner udarbejdet lokale modeller for, hvordan de systematisk arbejder med børneinddragelse. Dette på forskellige niveauer i kommunen, det vil sige politisk, administrativt og ude blandt frontpersonalet. I den norske kommune Vefsn har man udarbejdet en model, som skaber en grundstruktur for børneinddragelsen. Modellen sikrer, at inddragelse sker systematisk og på den mest hensigtsmæssige måde. Modellen, der er illustreret nedenfor, beskriver, hvordan roller og ansvar er fordelt mellem kommunens politiske og administrative niveau og ungdomsrådet.

Ifølge koordinatoren for ungdomsrådet i Vefsn kommune er det netop kombinationen af en stærk formel struktur i den formelle voksenszone og ungdomsrådets arbejde både politisk og kulturelt i den uformelle ungdomszone, som er afgørende for kommunens succes med børneinddragelse gennem næsten 20 år. Eksemplet er uddybet i casekataloget (Børnerådet og Oxford Research, 2021, s. 82).

Et andet eksempel findes i den svenske kommune Simrishamn, hvor strukturen omkring børnerettighedsteamet bestående af en repræsentant fra hver af kommunens forvaltninger i samspil med kommunens lokale børneombudsmand danner fundamentet for udbredelse af børneinddragelse til hele kommunen. Ifølge en repræsentant for børnerettighedsteamet har teamet sikret gode kanaler for inddragelsen af børn, hvilket har betydet, at børn oftere inddrages, og at deres inputs i højere grad får betydning.

Samlet set viser dette bilag gode erfaringer fra norske og svenske kommuner, som bl.a. gennem understøttende lovgivning, kompetenceudvikling og systematiske modeller har styrket og fremmet arbejdet med inddragelse af børn.

⁵ [Prövning av barnets bästa \(barnombudsmannen.se\)](https://www.barnombudsmannen.se)

MOSJØMODELLEN FOR MEDVIRKNING

